

Bible N.T. Romans, Cree, 1897.

THE EPISTLE TO THE
ROMANS

IN THE CREE LANGUAGE

OO MUSSINUHUMAKOOWINEWOW
ROMANUK

NAHEYOWAWE KESWAWINIK

OONIKUP, NORTH WEST TERRITORY,

1897.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

65236

105

BS345
CTT
Romans
1897
Office

The translation of the Word of God into any language is, as is well known to those who have attempted it, a difficult undertaking. And this is especially the case with Paul's Epistles. A desire for many years to present the Indians with at least a portion of the Sacred Scriptures, as literally and intelligibly as practicable with the means at hand, has led to the present work; and it is hoped that, notwithstanding human infirmity, it may, with God's blessing, answer the end for which it is intended.

This translation has been made chiefly from Mr. Darby's New Translation of the New Testament; but the original Greek has been much consulted, and alone has often decided the rendering. The translators would also acknowledge the assistance derived from Alford's Notes, Mr Mason's Syllabic Bible, and Mr. Hunter's translation of portions of the epistle as found in the Cree Prayer Book.

May the Spirit of the Living God who inspired the holy Apostle to dictate the epistle, accompany with His power and blessing this feeble attempt at its translation, to the salvation and *realized present* justification by faith of many precious souls, to the glory and honour of our Lord Jesus Christ, Himself the Word, and the blessed Object of it all.

7-10-30-05-1900
OO MUSSINUHUMAKOOWINEWOW

ROMANUK.

(1) Paul, ôt utôskāyakuna Jesus Christ, ā isse nutômēt issitissowakun, ā kē isse piskichehēt Munito ô meyô achimōwinik ²(ka kē kuyatā usôtumakāpun ôt ôkiskewāhikāma oche kuna-che mussinuhikunik), ³ô Kōsisa oche (ā kē pā ochēt ôt owasimisik David ā ispuyik ôma wē-yas, ⁴ā kē kiskinowachehēt Munitōwe-kōsisan sokatisewinik isse kunatisēwe Achak oche, wūniskowinik oche ônipewa oche) Jesus Christ ke Tipāyēchikāmenow; ⁵una ka kē oche ôti-numak kišāwatisewin mēna issitissowakunewewin ô wēyōwin oche, nunahetumōwin oche tapwātumōwinik isse mākwa kakeyow ā tatōs-kanāmukisichik ayeseyinēnak, ⁶unike itta kēs-tawow ka nutômikōyāk Jesus Christ: ⁷kakeyow Romik ka ayayāk, ā sakehikōyāk Munito,

ōkunatisuk ā itikoweyāk: Kisāwatisewin ke ka wē ayanowow mēna pāyutakāyimōwin Munitōk oche k'Otawenow mēna ke Tipāyēchikāmenow Jesus Christ.

⁸Nistum, ne nunaskōmow ne Munitōm wēya oche Jesus Christ kakeyow oche kēyawow, ayis ke tapwātumōwinewow atochikatāo missewā ā ispēchak uskē. ⁹Ayis Munito n'otachimōwinin, una ka utōskowuk net achakōk ō meyo achimōwineyēk ō Kōsisa, unima ā isse āka kipētowāyan ā mamiskōmitukōk, ¹⁰tuke ā pukōsāyimōyan ispē ā ayumehayan, kēspin nantow isse ākwa kunukā kitta kē itāyētakōseyan ōt itāyētumōwin oche Munito kiche kē pā natitukōk. ¹¹Chikāma naspich net ukowātān kiche wapumitukōk, kitta isse matinumatukōk nantow achakō mākewin kitta oche ayēchehitukōk; ¹²ōma ōte, kitta ayasitā kakēchekoweyuk mākwa kēyawow, papāyuk ō tapwātumōwineyew oche ka kikiskakōyit kotuka, mamow kēyawow ket ayanewow mēna nēya. ¹³Maka numoweya ne nutowāyētān āka kitta kiskāyētumāk, ōchewamematik, mēchātowow ne kē kōchēn kitta pā natitukōk, (ākose ne kē ōtumehikowin pēyis unōch isko,) kiche

kē ayayan nantow mēnisewin mākwa kēya-
wow mēna, tapiskōch mākwa kotukuk ayuch
eyinēnak. ¹⁴Ne mussinuhumowowuk mamow
Greekuk mēna barbarianuk, mamow ōyipwa-
kowuk mēna ōkukāpatisuk: ¹⁵pēyis ēyikōk ā
isse kuskētayan, ne kwayatisin kitta achimōs-
tatukōk meyō achimōwin kēstawow ka aya-
yāk Romik.

¹⁶Chikāma numoweya ne nunāpāwisēstān
meyō achimōwin; ayis āwuko Munito ō soka-
tisewin pimachehewāwinik isse, tatō oweyuk
oche ka tapwātuk, mamow Jew oche nistum
mēna Greek oche: ¹⁷ayis ō kwiuskitisewin
Munito ākota waputeyikatāo tapwātumōwinik
oche, tapwātumōwinik isse: ka isse itussinuhi-
katāk, Maka ōkwiuskitis tapwātumōwin kit-
ta oche pimatisew.

¹⁸Ayis waputeyikatāo ō kisewasewin Munito
kiche kēsīkōk oche kakeyow āka munitoātise-
win oche, mēna ōt āka kwiuskitisewineyew
eyinewa ka michiminuneyit tapwāwin āka
kwiuskitisewinik isse.

¹⁹Chikāma unima ka ata kiskāyēchikatāk
Munito oche nōkōtanewun mākwa wēyawow,
ayis Munito kē nōkōtowāo, ²⁰ayis uspin ka

oche ōsētanewuk uskē āka ka nōkwuke kāk-wia ōt ayana nakutowāyēchikatāwa, ā nisetowāyēchikatāke mitōnāyēchikunik ūnihe kāk-wia oche ka ōsēchikatāke, mamow ō kakekā ō sokatisewin mēna munitōwe kistāyētakōsewin, —ākose isse āka nantow kitta kē itwāchik.

²¹Chikāma, ā ata kiskāyimachik Munitōwa, numoweya kē oche kistukimāwuk tapiskōch Munito, mēna numoweya kē oche nunaskōmōwuk; maka kē pukisinwuk kukāpatisewinik ō mamitōnāyētumōwinewāk, ākose ō tāewow āka ā nisitowāyētumomukuneyik kē wunetipiskayew: ²²ā a-itwasōchik kitta yipwakachik, kē utte kukāpatisewuk, ²³mēna kē kwāskinumwuk ō kistāyētakōsewineyew unihe āka ka nisewunatiseyit Munitōwa kitta issenakwuneyik tapiskōch eyinēkan ka utte nisewunatisit eyinew mēna peyāsēsuk mēna ka nāokatāwichik mēna ka pupametachimōchik. ²⁴Awuko maka wēsta Munito ka kē oche pukitinat ā kē isse ukowatukik ō tāewak wēnehōwinik isse, kitta nunāpāwētachik tipeyowā wēyowewowa mākwā wēyawow kāchewak: ²⁵unike ka kē kwāskinukik Munito ō tapwāwin keyaskewinik isse, ākose kē kistāyimāwuk mēna kē pumēs-

towāwuk ōsēchikuna ayewak ispēch wēya un-
 ihe ka kē ōsehewāyit, una ka sowāyētākōsit
 kakekā. Amen. ²⁶Awuk' ōma Munito ka kē
 oche pukitinat mucho ukowatumōwinik isse;
 ayis mamow ōt iskwānewowa kē kwāske-apu-
 chētayewa ōma isse ayowin unima ittā āka ā
 isse nahepuyik; ²⁷ākose mwāche mēna wēsta-
 wow napāwuk, ā nukutukik unima ka isse apu-
 chehachik iskwāwa, kē iskwasōwe mucho uk-
 owatitōwuk, napāwuk napāwa oche ā nōchē-
 tachik unima ka isse nunāpāwenakwuk, ākose
 ā ōtinukik tipeyowā wēyowewak unima ka isse
 nahe tipahumakāmukuneyik ō wunētewine-
 wow. ²⁸Akose chikāma āka ā kē oche meyō-
 tukik kitta ayowachik Munitōwa ō kiskāyē-
 tumōwinewak, Munito kē isse pukitināo nas-
 piche kukāpatāyimōwe mitōnāyēchikunik isse
 kitta ta-totukik āka ka meyōnakwuke kākwa;
²⁹ā sakuskināskakōchik āka kwiuskitisewin,
 muchayewin, mōstānumakāwin, muchāyime-
 wāwin; ā sakuskināskakōchik ēsowayukāyimō-
 win, nipatakāwin, puskeyakāwin, kukayānise-
 win, mucho itatisewina; ³⁰ōkukēmōtowāskuk,
 ōpukwunowe-ayumōmewāskuk, ā pukwatikō-
 sichik [ōtastumewineyēk] Munitōwa, ōmayā-

yimewāskuk, ōkistāyimōskuk, ōkukēchimōs-kuk, ka ōsētachik mucho kākvia, ³¹ka susēpētowachik ō nēkehiōwowa, ōkukāpatisuk, ka pēkōnukik usōtumakāwina, āka ka sakehachik wēchesanewowa, āka ka kisāwatisichik; ³²ā ata kiskāyētukik ō kwiusk ōyussōwasewāwineyew Munitōwa, ā itustāk unike ka totukik ākotōwa kākvia kitta kuskētumasōchik nipōwin, numoweya piko nōchētowuk āwukwune, maka wēche-meywāyimāmāwuk unihe ka totumeyit.

(2) Awuko maka ōma ka oche kwētowe pēkiskwāstumakōwiseyun, O ayeseyinew, tatō oweyuk ka ōyussōwasewāyun, ayis itta mwāche ka ōyussōwatut kotuk, ke pukitussōwatis-sōn; ayis kēya ka ōyussōwasewāyun ket itotān ākotōwa kākvia. ²Maka wēya ne kiskāyētānan Munito ōt ōyussōwasewāwin ispuyew tapwāwinik isse unihe oche ka totumeyit ākotōwa kākvia. ³Akose ket itāyētān chē ōma, O ayeseyinew, ka ōyussōwatuchik unike ka totukik ākotōwa kākvia, mēna [kēsta] mwāche ākōse ā a-itotumun, *keya* kitta puspēstumwut ōt ōyussōwasewāwin Munito? ⁴apō chē ke muchāyētumwan unima ā isse wāyōtuke ō meywatisewin mēna sēpeyowāsewin mēna sasēpāyē-

tumōwin, āka ā kiskāyētumun ō meywatisewin Munito ā isse itōtahikōyun mētatumōwinik isse? ⁵maka, ā ispuyike ke susēpētumōwin mēna āka ka mētatumomukuk ke 'tā, ke mowuchētwasōn kisewasewin, kisewasēwe kēsikak isse, mēna ispē kā waputeyikatāk ō kwiuskwatīsēwe ōyussōwasewāwin Munito, ⁶una kā isse mēyat pa-pāyuk ka itustāyike ōt itotumōwin-eyewa: ⁷unihe ā sēpāyētumeyit take meyo itotumōwinik, ka nutōnumeyit kistukimikōwin mēna kistāyētakōsewin mēna āka nisewunatisewin, [kitta ētukwuneyew] kakekā pimatisewin. ⁸Maka wēya unihe ka mikōskatisiskeyit, mēna āka ka nunahētumeyit tapwāwin, maka ka nunahētumeyit āka kwiuskitatisewin [kitta ētukwuneyew] ⁹kisewasewin mēna kisewāyētumōwin, ayimisewin mēna kukwatukāyimōwin, ōt achakōk tatō ayeseyinew ka māye-issēchikāt, mamow una Jew nistum, mēna una Greek; ¹⁰maka wēya kistukimikōwin mēna kistāyimikōwin mēna pāyutukāyimōwin kitta ōtētik tatō ka meyo-issēchikāt, mamow una Jew nistum mēna una Greek: ¹¹ayis numowēya oweya nowusō-kistāyimāo Munito. ¹²Ayis tatō ka muchētichik āka ōyussōwāwin ā aya-

chik kitta nisewunatisewuk mēna āka ōyussōwāwin ā ayachik ; mēna tatō ka muchētichik sēpa ōyussōwāwinik kitta ōyussōwatikwuk ōyussōwāwin, ¹³(ayis numoweya unike ka pātukik ōyussōwāwin ka kwiuskētichik ōt astumewinik Munito, maka unike ka itotukik ōyussōwāwin kā kwiuskitukimēchik. ¹⁴Ayis ispē ayachevinewuk, āka ka ayachik ōyussōwāwin, ā a-itotukik ā isse itatisichik unihe kākwia ka itustāk ōyussōwāwin, ōke, āka ā ayachik ōyussōwāwin, ōyussōwāwinēkatasōwuk ; ¹⁵ka waputeyewāchik ā isse utōskāmukuneyik ōyussōwāwin ā mussinubikatāyik ō tāewak, ōt achakō-wētumakōwinewow mēna ā achimomukuneyik, mēna ō mamitōnāyētumōwinewowa ā misimikōchik owāka ā keyamāyētōmukuneyike mākwa wēyawow kāchewak ;) ¹⁶[unima] kā kēsikak ispē Munito kā ōyussōwatumwat eyinewa ō wunemōtisewineyewa, ka itustāk ne meyō achimōwin, Jesus Christ oche.

¹⁷Maka kēspin *keya* Jew ket isseyikasōn, mēna [kēspin] ā aywāpeyun ōyussōwāwinik, mēna ā kukēchimōyun Munitōk isse, ¹⁸mēna ā kiskāyētumun unima itāyētumōwin, mēna ā nakutowāyētumōwe-meyōtumun unihe kākwia

nowuch mistuhe ka meywāsike, ā kiskinohu-
makoweyun oyussōwāwinik oche; ¹⁹mēna [kēs-
pin] ke kāchinahōn kēya tipeyowā ā isse kiski-
notahuchik āka ka wapichik, ā isse wastānu-
mowuchik unike ka [ayachik] wunetipiskise-
winik, ²⁰ā isse kukāskimuchik ka kukāpatisi-
chik, ā isse kiskinohumowuchik ōskowasisuk,
ā ayayun unima ā issenakwuk kiskāyētumōwin
mēna tapwāwin ōyussōwāwinik: ²¹kēya maka
ka kiskinohumowut kotuk, numma na ke kis-
kinohumasōn? kēya ka kukāskimewāyun āka
kitta kimōtēk, ke kimōtin chē? ²²kēya ka it-
wāyun āka kitta tochikatāk pisikwatisewin, ke
pisikwatisin chē? kēya ka pukwatuchik muni-
tokanuk, ke muskatwan chē ōt ayumehāwikum-
ikōwak oche? ²³kēya ka kukēchimōyun ōyuss-
ōwāwinik isse, ke pewāyimow chē Munito ā
wunetotumun ōyussōwāwin? ²⁴Ayis ō wēyō-
win Munito kēyawow ka oche mucho ayimō-
chikatāk mākwa ayacheyinēnak, ka isse itus-
sinuhikatāk. ²⁵Ayis waskasākwāsōwin itapu-
tun tapwā kēspin ket itotān ōyussōwāwin; ma-
ka kēspin ke wunetotān ōyussōwāwin, ke was-
kasākwāsōwin ispuyew āka waskasākwāsōwin-
ik isse. ²⁶Kēspin maka una āka ka waskasā-

kwāsōt itotuke ka isse nutowāyēchikāmukun-
eyik ōyussōwāwin, numma chē ōt āka waska-
sākwāsōwin kitta oche itukēchikatāyew was-
kasākwāsōwin, ²⁷ākose unima āka ā waskasā-
kwāsōk, ochetow ākose ka isse ayak, ā tipeto-
chikāmukuk ōyussōwāwin, ke ka ōyussōwati-
kōn kēya, ā ata ayayun mussinuhikun mēna
waskasākwāsōwin, ka wunetotumun ōyussō-
wāwin? ²⁸Ayis numoweya una Jewew wus-
kich piko [ka Jewit], mēna nummayāo waska-
sākwāsōwin āwuko wuskich [ka nōkwuk] wē-
yasik; ²⁹maka āwuko Jew [ākose ka isse ayat]
pēche; ākose waskasākwāsōwin, mitāik oche,
achakōk isse, numoweya wēya mussinuhikunik
isse; unimāyew mumēchimikōwineyew num-
oweya wēya eyinēk ā ochēmukuneyik, maka
Munitōk oche.

(3) Tantā maka owusimā ā ispakāyētākōsit
una Jew? apō tantā ā isse apuchehewāk was-
kasākwāsōwin? ²Mistuhe missewā isse: nis-
tum, isupiko, unima ā kē pukitinumâchik Mu-
nito ō kunache mussinuhumakāwina. ³Tanse
maka? kēspin atēt numoweya oche pā tapwā-
tumwuk, ōt āka tapwātumōwinewow chē kitta
oche anisēchikatāo Munito ō tapwāwin? ⁴Aka-

weya ākose kitta wē êkin: maka keyam Munito tapwāo kitta itāyētakōsew, ākose wēya ka itu-sit ayeseyinew keyaskew kitta itāyētakōsew; ka isse itussinuhikatāk, Akose kitta kē isse kwiuskitukimikoweyun ket itwāwinik, mēna kitta sakōchehewāyun ispē ā ōyussōwatikoweyun. ⁵Maka kēspin ket āka kwiuskitatisewin-enow meyōatochikāmukuke Munito ō kwiusk-itatisewin, tanse kā itwāyuk? Munito chē numoweya kwiuskitatisew ka apuchētāt kisewasewin? Net ayumin ā isse ayeseyinēweyan. ⁶Akaweya kitta wē êkin: ākose isse tanse Munito kā kē isse ōyussōwatuk uskē? ⁷Ayis kēspin ō tapwāwin Munito nēya ne keyaske-winik nowuch ayewakepuyēw ō mumēchimi-kōwinik isse, tanāke wāche kāyapich ōyussō-watikoweyan tapiskōch ōmuchētisk? ⁸mēna numoweya, ka isse wēsukuhōwe misimikoweyak, mēna ka isse a-itwāchik atēt [tapiskōch] ā itwāyak, Keyam a-itotutak muche kākwia, ka meywasike kiche kē oche tukōpuyike? [unike] ōt ōyussōwatikōwinewow ā kwiuskwuneyik.

⁹Tanse maka? Nowuch chē ke meywatis-inanow? Numoweya, nummawawach nantow isse: ayis kuyatā ne kē utamāyimananuk ma-

mow Jewuk mēna Greekuk kakeyow ā aya-
chik sēpa muchētewinik : ¹⁰ka isse itussinuhi-
katak, Numoweya ētow ā kwiuskwatisit [eyi-
new], numoweya apō pāyuk ; ¹¹numoweya ē-
tow ka nisitotuk, numoweya ētow pāyuk ka
nunatōnowat Munitōwa. ¹²Kakeyow kē pus-
kāwuk, mamowe numma nantow kē utte ita-
putisewuk ; numoweya ētow pāyuk ka itotuk
meywatisewin, numoweya ētow kunukā pāyuk :
¹³ō kōtuskwowow āwuko ā paskētātēk yikwa-
uskan ; ō tāunewowa kē oche apuchētowuk
kukuyānisewin ; ka mowuche mayatiseyit ki-
nāpikwa ō pēchipōwineyew [ustāyew] sēpa ō
skisowak : ¹⁴ō tōnewow ā sakuskināyik mu-
che pēkiskwāwin mēna wēsukisewin oche ; ¹⁵kis-
iskapuyeyewa ō sitewowa kitta sēkinumēk
miko ; ¹⁶nisewunachehewāwin mēna nunākati-
sewin [ustāyewa] ō māskunowak, ¹⁷mēna pā-
yutukāyimōwe māskunow numoweya kē oche
kiskāyētumwuk : ¹⁸numoweya ētukwuneyew
Munito ō kōsikwāyimikōwin tipiskōch ō skē-
sikōwak. ¹⁹Akwa ke kiskāyētānawow piko
unihe kākwia ā itwāmukuk ōyussōwāwin, ayu-
mehikwuk unike sēpa ōyussōwāwinik [ka aya-
chik], ka itutik mitōn kitta kipētōwāmukuk,

ākose missewā uskē kitta ayak sēpa ōyussōwasewāwinik Munitōk isse. ²⁰Awuko oche ka itustāke itotumōwina ōyussōwāwin oche numoweyuk ayeseyinew kitta oche kwiuskitukimow ōt astumewinik Munito ; ayis ōyussōwāwin ka oche kiskāyētakwuk muchētewin.

²¹Maka ākwa āka ā ōyussōwanewuk Munito ō kwiuskwatisewin nōkōtanewun, ā atochikātāk ōyussōwāwin oche mēna ōkiskewāhikāwuk; ²²isupiko ō kwiuskwatisewin Munito unima oche tapwātumōwin Jesus Christ oche kakeyow isse, mēna ā kikiskakōchik kakeyow unike ka tapwātukik : ayis numoweya ētukwun papētōsāyimōwin ; ²³ayis kakeyow ā kē muchētichik, mēna ā kē nōtāpuyichik ō kistāyimikōwineyew Munitōwa; ²⁴ā kwiuskitukimikoweyuk sākā ō kiche kisāwatisewin oche unima oche tipuhikāstumakāwin ka ayak Christ Jesusik ; ²⁵una ka kē mōsisā pāsewikōt Munitōwa [tapiskōch] kisāwatisēwe upewin, tapwātumōwin oche ō mīkōk, kiche kē nōkōtowēt [Munito] ō kwiuskwatisewin, unima oche ā kē isse muyaskuk unihe muchētewina kuyatā ka kē tochikatāke, ā ispēche sēpāyēchikāt Munito, ²⁶kiche kē nōkōtanewuk ō kwiuskwatisewin unōch

mākwach, ākose isse kitta kē kwiuskētīt, mēna ā kwiuskitukimat unihe ka [wēchehewāyīt] Jesusa ō tapwāwineyēk isse. ²⁷Tanewā maka kukēchimōwin? Kē ōtinikatāo. Kākō ōyussōwāwin oche? Itotumōwina chē? ²⁸Numoweya, maka tapwātumōwe ōyussōwāwin oche; ayisnetitukēchikananeyinewākwiuskitukimēt tapwātumōwin oche, āka [ā wēchehikōt] ōyussōwāwine itotumōwina. ²⁹[Munito] Jewuk chē piko ō Munitōmewow? numma che ayacheyinewuk wēstawow ō Munitōmewow? Tapwā, ayacheyinewuk oche wēstawow: ³⁰isupiko pāyukō Munito kā kwiuskitukētuk unima ka waskasākwāsōk ā isse utōskāmukuneyik tapwātumōwin, mēna āka ka waskasākwāsōk tapwātumōwin oche. ³¹Ne nisehunachētanan chē ōyussōwāwin tapwātumōwin oche? Akaweya kitta wē ēkin: achepiko net ayēchētanan ōyussōwāwin.

(4) Tanse maka kā itwāyuk unima Abraham k'otawenow ā kē isse miskuk ā ispuyik wēyas? ²Ayis kēspin Abraham kē oche kwiuskitukimow ā isse utōskāmukuneyike itotumōwina, ayow itta kitta kē oche kukēchimōt: maka numoweya ōt astumewinik Munito; ³ayis tanse

ā itwāmukuk kiche mussinuhumakāwin? Akose Abraham kē tapwātowāo Munitōwa, ākose kē itukētumowow tapiskōch kwiuskitatisewin. ⁴Akwa una ka utōskāt, unima tipuhumakōwin numoweya itukētumowow ka itustāk kiche kisāwatotakāwin, maka ka itustāk mussinuhumakōwin: ⁵maka wēya una āka ka utōskāt, maka ka tapwātowat unihe ka kwiuskitukimayit āka ōmunitoātisewa, āwuko una ō tapwātumōwin ka itukētumât tapiskōch kwiuskitatisewin. ⁶Tapiskōch issa David mēna ka isse wētumwat ō sowāyētakōsewineyew unihe ayeseyinewa Munitōwa ka itukētumakōyit kwiuskitatisewin āka utōskāwina oche: ⁷Sowāyētakōsewuk ō wanetukētewinewowa ka kē pōnāyēchikatāyike, mēna ō muchētewinewowa ka kē ukwunuhikatāyike: ⁸Sowāyētakōsew [una] āka nantow isse kā itukētunakōt muchētewin ka Tipāyēchikāyit.

⁹Ka waskasākwāsōchik chē maka [piko ka ōtētikōchik] ōma sowāyētakōsewin, owāka chē mēna āka ka waskasākwāsōchik? Ayis net itwanan tapwātumōwin ā kē itukētumât Abraham tapiskōch kwiuskitatisewin. ¹⁰Tanse maka ka kē isse itukēchikatāyik? ispē ā ayat

waskasākwāsōwinik chē, owāka āka waskasākwāsōwinik? Numoweya wēya waskasākwāsōwinik, maka āka waskasākwāsōwinik. ¹¹Akose kē ōtinum kiskinowachēchikun waskasākwāsōwin oche ā kiskinowachēchikatāk ā isse kwi-uskitatisēmukuk unima tapwātumōwin ka [kē ayat] āmōyā waskasākwāsōt, kiche kē otawiskowat kakeyow unihe ka tapwātumeyit ā ata āka waskasākwāsōyit, kwi-uskitatisewin kitta kē itukiminēt wēstawōw; ¹²mēna [kiche kē] otawiskumowat waskasākwāsōwin, numoweya piko unihe waskasākwāsōwinik ka oche tipāyētakōseyit, maka unihe mēna ka pimōtāyit ō tapwātumōwine tukōskāwinik k'otawenow Abraham mākwach āka ā waskasākwāsōt.

¹³Ayis numoweya wēya ōyussōwāwinik ka kē oche usōtumât Abraham, apō ōt owasimisa, kitta kē aniskā tipāyētuk uskē, maka tapwātumōwine kwi-uskitatisewinik oche. ¹⁴Ayis kēspin unike ōyussōwāwinik ka oche tipāyētakōsichik kā utte aniskā tipāyētukik, pikwunita ā'sa ōma tapwātumōwin, mēna unima usōtumakāwin issētanewun āka nantow kitta itaputuk. ¹⁵Ayis ōyussōwāwin ōsētamukun kisewasewin; maka itta āka ā ētukwuk ōyussōwāwin numo-

weya [ētukwun] pēkōnikāwin. ¹⁶Awuko oche [ispuyew] ā isse itustāk tapwātumōwin, kiche kisāwatotakāwin kitta [kē] oche [ispuyik], unima usōtumakāwin kāchinach kitta kē ōtētikōchik kakeyow owasisuk, numoweya piko unike ōyussōwāwinik ka oche tipāyētakōsichik, maka unike mēna Abrahamā ō tapwātumōwineyēk ka oche tipāyētakōsichik, [una] ka otaweyuk kakeyow ā ituseyuk, ¹(ka isse itussinuhikatāk, Ke ka issehitin kitta kē otawiskowuchik mēchāt tatwuyuk ayeseyinewuk,) ōt astumewineyēk unihe Munitōwa ka kē tapwātowat, ka pimatisēskowayit ōnipewa, mēna ka itumeyit kākwia āka ā ētukwuke tapiskōch ā ētukwuke; ¹⁸[una Abraham] ata āka kiche kē uspāyimōk achepiko ka tapwātuk uspāyimōwinik isse kiche issehi kōwisit kitta otawiskowat mēchāt tatwuya ayeseyinewa, unima ka kē isse wēchikatāk, Akose kā issenakōsichik ket owasimisuk: ¹⁹ākose āka ā nāsōwisit tapwātumōwinik, numoweya oche nakutowāyētum wēya kāchewak wēyow assī ā nipōmukuneyik, nantow mitatutōmitunow ā tatō pipōnwāt, mēna unima ā kē isse nipōmukuneyik ōspayow Sarah, ²⁰mēna numoweya kē oche sakwāyimōtotum ōt

usōtumakāwineyew Munitōwa āka kitta tapwātuk; maka kē muskowitzehow tapwātumōwinik, ā mēyat Munitōwa mumēchimewāwin; ²¹ākose mitōne ā kāchinahōt unimāyew ka kē isse usōtumeyit ā kuskētayit mēna kitta totumeyit; ²²āwuko oche mēna kē itukētumowow tapiskōch kwiuskitatisewin. ²³Akwa numoweya wēya piko oche ka kē oche mussinuhikatāk unima ā kē itukētumât, ²⁴maka mēna kēyanow oche, kā isse itukētumakoweyuk, ā tapwātowayuk una ka kē wuniskanat Jesusa ke Tipāyēchikāmenowa ōnipewa itta oche ā ayayit, ²⁵una ka kē pukitinēt ke wunetotumōwinenowa oche, mēna ka kē wuniskanēt kitta oche kwiuskitukimikoweyuk.

(5) Awuko oche ā kē kwiuskitukimikoweyuk ā isse utōskāmukuk tapwātumōwin, ket ayanow pāyutukāyimōwin Munitōk isse wēya oche ke Tipāyēchikāmenow Jesus Christ; ²una mēna ka oche ayayuk pupāsōchehewāwin ōma kiche kisāwatotakāwinik isseittā ā nēpoweyuk, mēna ke kukēchimōnanow ā uspāyimōtotumuk ō kistāyētākōsewin Munito.

³Numoweya maka [ākose] piko, maka mēna ke kukēchimōnanow ayimisewinik, ā kiskāyē-

tumuk ayimisewin ā isse utōskāmukuk sēpāyē-
tumōwinik isse, ⁴ākose sēpāyētumōwin, kō-
chehōwe kiskāyētumōwinik isse; mēna kōche-
hōwe kiskāyētumōwin, uspāyimōwinik isse;
⁵ākose uspāyimōwin numoweya ke nunāpā-
wehikōnanow, chikāma ō sakehewāwin Munito
sēkinikatāo ke tāenak Kunache Achak oche
ka kē mēyikoweyuk: ⁶ayis ispē mākwach kāya-
pich āka ā ōmuskowisewineyuk Christ kē ni-
pew āka ōmunitoätisewa oche. ⁷Ayis ukowach
ōkwiuskwatisa oweyuk kitta oche nipew, ayis
maskōch ōmeywatisa nantow oweyuk ō ka
sokāyimōti kitta oche nipit; ⁸maka wēya Mu-
nito ke meyoätotumakōuow *wēya* ō sakehewā-
win, unima, mākwach kāyapich ā ōmuchētis-
keyuk, Christ kē nipew kēyanow oche. ⁹Tan-
eyikōk maka owusimā ākwa, ā kē kwiuskituk-
imikoweyuk [ā isse sokāpuyik] ō mikōm, kā
isse pimachehikoweyuk kisewasewinik oche
wēya oche. ¹⁰Ayis kēspiu, ā ōmuchētiskeyuk,
ke kē ōtotāmehikowinanow Munitōk isse uni-
māyew oche ō nipōwineyew ō Kōsisa, taneyi-
kōk owusimā, ā kē ōtotāmehikoweyuk, kā isse
pimachehikoweyuk [ā isse sokāpuyeyik] ō pi-
matisewineyew.

¹¹Mēna numoweya piko [āwuko], maka mēna ā kukēchimōyuk Munitōk isse wēya oche ke Tipāyēchikāmenow Jesus Christ, una ka oche ākwa mēyikōwiseyuk ōtotāmechikōwin.

¹²Awuko ōma oche, tapiskōch pāyuk ayese-yinew oche ka kē isse pētōkāmukuk muchētewin uskēk, mēna nipōwin muchētewin oche; ākose isse maka nipōwin kē pupame ōtētikwuk kakeyow ayese-yinewuk, chikāma kakeyow ā kē muchētichik: ¹³(ayis pēyis iskō ōyussōwāwinik muchētewin kē ētukwun uskēk; maka muchētewin numoweya itukēchikatāo ispē āka ā ētukwuk ōyussōwāwin; ¹⁴maka nipōwin kē tipāyēchikāmukun uspin Adam oche pēyis Moses, isupiko [kē tipāyimikwuk] unike āka ka kē ata muchētichik ka issenakwuneyik Adama ō pēkōnikāwineyew, [una] ka nuspitowat unihe ka wē tukōsineyēpun. ¹⁵Maka numoweya ka issenakwuk unima pukisinōwin issenakwun mēna unima kiche kisāwatotakāwine issēchikāwin. Ayis kēspin ō pukisinōwin una pāyuk [ayese-yinew] unike mēchāt ā kē oche nipichik, taneyikōk owusimā Munito ō kiche kisāwatotakāwin, mēna unima moche mākewin kiche kisāwatotakāwinik, unima ka ētukwuk pāyuk

ayeseyinew oche Jesus Christ, ka oche aye-wakepuyehikōchik unike mēchāt. ¹⁶Mēna nu-moweya tapiskōch pāyuk oche ā kē muchētīt [kitta ispuyew] unima ka mākenanewuk. Ayis unima ōyussōwasewāwin [kē ispuyew] pāyuk oche pukitussōwatikōwinik isse, maka wēya unima kiche kisāwatotakāwine issēchikāwin, mēchāt pukisinōwina oche [ispuyew] kwiusk-itukimikōwinik isse. ¹⁷Ayis kēspin ō pukisin-ōwin oche una pāyuk [ayeseyinew] nipōwin kē tipāyēchikāmukun una oche pāyuk, taneyikōk owusimā unike ka mēyikōwisichik ā isse wāyōtuke kiche kisāwatotakāwin mēna unima moche mākewin kwiuskitisewin, kā oche tipāyēchikāchik pimatisewinik Jesus Christ oche:) ¹⁸āwuko maka oche tapiskōch pāyuk oche pukisinōwin [ka ispuyik] kakeyow ayeseyinēk isse kitta oche pukitussōwatēchik, ākose kāyapich pāyuk oche kwiusk issēchikāwin [ispuyew] kakeyow ayeseyinēk isse pimatisewine kwiuskitukimewāwinik isse. ¹⁹Ayis tapiskōch ō susēpētumōwineyew una pāyuk ayeseyinew unike mēchāt ka kē oche ōmuchētiskehēchik, ākose mwāche ō nunahetumōwin una pāyuk unike mēchāt kā oche ōkwiuskwatisehēchik.

²⁰Maka mēnaōyussōwāwin kē pā pētōkāmukun, unima pukisinōwin kiche kē ayewakepuyik; maka itta muchētewin ā kē ayewakepuyik, [ākota] kiche kisāwatotakāwin ka kiche wāyōchepuyik, ²¹unima oche, tapiskōch muchētewin ka kē isse tipāyēchikāmukuk nipōwinik, ākose mwāche kiche kisāwatotakāwin kiche kē isse tipāyēchikāmukuk kwiuskētewin oche kakekā pimatisewinik isse wēya oche Jesus Christ ke Tipāyēchikāmenow.

(6) Tanse maka kā itwāyuk? Ochetow chē muchētewinik ke ka tusēkananow kiche kisāwatotakāwin kiche kē wāyōchepuyik? ²Akawe ya kitta wē êkin. Kēyanow ka kē nipōtotumuk muchētewin, tanse kā kē isse kāyapich pimatiseyuk ākota? ³Numma chē ke kiskāyētānowow unima kēyanow, tatō ka kē pukōpāhikoweyuk Christ Jesusik isse, ā kē pukōpāhikoweyuk ō nipōwinik isse? ⁴Awuko oche ke kē wēche-nahinikōmanow pakōpāhikōwin oche nipōwinik isse, unima oche, tapiskōch Christ ka kē isse wuniskanēt ōnipewa itta oche ā ayayit ā isse kichayeweyit Ōtawemowa, ākose mwāche kēyanow mēna kiche kē isse pimōtāyuk ōske pimatisewinik isse. ⁵Ayis

kēspin ke wēche-pāyukōmanow ā issenakwuk
ō nipōwin, ākose kā isse ayayuk mēna [ō]
wuniskowin oche ; ⁶ā kiskāyētumuk ōma, ke
kisā-ayeseyinēminow ā kē wēche-chēstuhask-
kwatikōmēt, [unima] muchētewine mēyow ki-
che kē anisēchikatāk, āka owusimā kiche kē
utōskatumuk muchētewin. ⁷Ayis una ka kē
nipit pukitinow muchētewinik oche. ⁸Akwa
kēspin ke kē wēche-nipōmanow Christ, ke tap-
wātānanow kitta wēche-pimatisēmayuk mēna,
⁹ā kiskāyētumuk Christ ā kē wuniskanēt ōni-
pewa itta oche ā ayayit numma wēkach mēna
nipew : nipōwin numoweya owusimā tipāyim-
ik. ¹⁰Ayis unima ā kē nipit, kē nipōtotum
muchētewin pāyukwow nuyāstow ; maka wēya
unima ā pimatisit, pimatisēstowāo Munitōwa.
¹¹Akose mwāche kēstawow, isse itukimisōk
tapwā ā kē nipōtotumāk muchētewin maka ā
pimatisēstowayāk Munito Christ Jesusik. ¹²A-
wuko oche ākaweya muchētewin kitta tipāyē-
chikāmukun ke nipōwe kēyowewak kiche
isse nutōtumākopun ā isse ukowatumomukuk.
¹³Mēna ākaweya isse pukitinumōk ke puskāse-
winewowa [tapiskōch] āka kwiuskītatisewinc
apuchēchikuna muchētewinik isse, maka isse

pukitinisōstak Munito ā isse pimatiseyāk ōnipewuk itta oche ka ayachik, mēna ke puskāsewinewowa [tapiskōch] kwiuskitisewine apuchēchikuna Munitōk isse. ¹⁴Ayis muchētewin numoweya ke ka tipāyimikōnowow, ayis numoweya ket ayanowow sēpa ōyussōwāwinik maka sēpa kiche kisāwatotakāwinik.

¹⁵Tanse maka? ochetow chē ke ka muchētinanow chikāma āka ā ayayuk sēpa ōyussōwāwinik maka sēpa kiche kisāwatotakāwinik? Akaweya kitta wē êkin. ¹⁶Numma chē ke kiskāyētānowow una ka pukitinisōstowayāk kitta utōskāyakunēweyāk nunahetumōwinik isse, āwuko ka ōkimameyāk una ka nunahetowayāk, kēspin muchētewin oche nipōwinik isse, apō nunahetumōwin oche kwiuskitisewinik isse. ¹⁷Maka nunaskōmōwin kitta wē mēyow Munito, [ata] ā kē ōkimameyāk muchētewin, maka ke tāewak ā kē oche nunahetumāk unimatōwe kiskinohumakāwin ittā ka kē isse kiskinohumakoweyāk. ¹⁸Akwa, ā kē apubōkoweyāk muchētewinik oche, ke kē pā utte utōskatānowow kwiuskitisewin. ¹⁹Net ayumin ā isse ayeseyinēweyan chikāma ā nāsōwuk ke wēyasewow. Ayis tapiskōch ka kē isse pukitinumāk ke pus-

kāsewinewowa kitta utōskatumomukuke wē-
nehōwin mēna wanetukētewin wanetukēte-
winik isse, ākose isse ākwa [sōskwach] pukiti-
numōk ke puskāsewinewowa kitta utōskatum-
omukuke kwiuskitisewin kunatisewinik isse.

²⁰Ayis ispē ka ōkimameyāk muchētewin num-
oweya ke kē oche michiminikōnowow kwiusk-
itisewin. ²¹Kākō mēnisewin maka ka kē a-
yayāk *akospe* unihe itta kākwa *unooch* ka oche
nunāpāwiseyāk? Ayis ā kisipipuyike *awuk-
wune* [āwuko] nipōwin. ²²Maka wēya *unooch*,
ā kē apuhōkoweyāk muchētewinik oche, mēna
ā kē ōtutōskāyakunehikoweyāk Munitōk isse,
ket ayanowow ke mēnisewinewōw kunatise-
winik isse, ākose ā kisipipuyik [āwuko] kake-
kā pimatisewin. ²³Ayis ā isse tipuhmakānu-
kuk muchētewin [āwuko] nipōwin; maka ō
kiche kisāwatotakāwine issēchikāwin Munito
[āwuko] kakekā pimatisewin Christ Jesusik
ke Tipāyēchikāmenow.

(7) Nunma chē ke kiskāyētānowow, ōche-
waminatik, (ayis net ayumehowuk unike ka
kiskāyētukik ōyussōwāwin,) unima ayeseyi-
new ā isse tipāyimikōt ōyussōwāwin eyekōk
kā pimatisit? ²Ayis una iskwāo ka ōnapāmit

wēche-michimupisōmik ōyussōwāwin ō napāma eyekōk kā pimatiseyit ; maka kēspin nipeyiche unihe napāwa, apuhwow ōt ōyussōwāwineyēk oche unihe napāwa : ³ākose maka, kēspin wēkimache pētōs napāwa mākwach ā pimatiseyit ō napāma, ōpisikwatiskwāo kitta itow ; maka kēspin nipeyiche ō napāma, apuhwow unima ōyussōwāwinik oche, āwuko oche numoweya kitta pisikwatiskwāwew ata pētōs napāwa wēkimache. ⁴Awuko maka oche, ne chewametik, kēstawow ke kē issehikowinowow kitta nipōtotumāk unima ōyussōwāwin unima oche wēyow Christ, kiche kē wēkimikōyāk pētōs [oweyuk], ka kē wuniskanēt ōnipewa itta oche ā ayayit, kitta isse nētowikētumowayuk mēnisewin Munito.

⁵Ayis ispē wēyasik ka ayayuk unihe muchētewine sēkimewāwina, ka [kē ētukwuke] unima ōyussōwāwin oche, kē nōchēchikāmukunwa ke puskāsewinenak kitta isse nētowikētamukuke mēnisa nipōwinik isse ; ⁶maka ākwa ket apuhōkowinanow unima ōyussōwāwinik oche, ā kē nipeyuk unima itta ka kē michiminikoweyuk, kitta kē isse utōskāyuk ōske achakōk isse, mēna numoweya kuyase mussinuhi-

kunik isse.

⁷Tanse maka. kā itwāyuk? Muchētewine-
wun chē unima ōyussōwāwin? Akaweya kitta
wē êkin. Mana maka numoweya ne ka kē
kiskāyētā muchētewin, kēspin āka ōyussōwā-
winik oche: ayis numoweya ne ka kē kiskāyē-
tā net achakō-wētumakōwinik mucho ukowa-
tumōwin ā ayayan kēspin āka kē oche itwā-
mukuk ōyussōwāwin, Numoweya ke ka mucho
ukowatumakan; ⁸maka unima muchētewin, ā
nuhepuye utōskāmukuk itussōwāwin oche, ne
kē utōskāskakōn ka itutik mucho ukowatumō-
winik isse; ayis [ispē] āka ā ōyussōwanewuk
muchētewin nipōmukun. ⁹Maka wēya *neya* ne
kē pimatisēti pāyukwow āka ā ōyussōwane-
wuk; maka unima itussōwāwin ā kē tukōpuyik,
muchētewin kē apisewāyētumomukun, maka
nēya ne kē nipin. ¹⁰Akose unima itussōwāwin
ka [kē ispuyik] pimatisewinik isse, kē miski-
katāo āwukwunima [kitta ispuyik] nipōwinik
isse, nēya ōte oche: ¹¹ayis muchētewin, ā nu-
hepuye utōskāmukuk itussōwāwin oche, ne kē
chēsīmikōn, mēna āwukwunima ne kē oche
nipuhikōn. ¹²Kunatun ā'sa tapwā unima ōyus-
sōwāwin, mēna unima itussōwāwin kunatun,

mēna kwiusk, mēna meywasin, ¹³Unima chē maka ka meywasiik ne kē nipōwiniskakōn? Akaweya kitta wē êkin. Maka muchētewin, kitta kē nōkwuk ā isse muchētewinewuk, ā nipōwiniskakōyan unima oche ka meywasiik; unima muchētewin naspich kiche kē utte muchētewinewuk unima itussōwāwin oche. ¹⁴Ayis ke kiskāyētānanow unima ōyussōwāwin ā isse achakōwuk: maka wēya *neya* ne wēyasewin, ā utowatikoweyan sēpa muchētewinik. ¹⁵Ayis unima ka totuman, numoweya net itāyētār [kitta totuman]: ayis numoweya net itotān unima ka ata itāyētuman; maka unima ka pukwatuman, āwukwunima tuke net itotān. ¹⁶Maka kēspin tuke net itotān unima āka ka ata itāyētuman, ne nuskōmōtotān unima ōyussōwāwin ā isse kwiuskwuk. ¹⁷Akwa maka numoweya owusimā *neya* ka totuman, maka unima muchētewin ka kikiskakōyan. ¹⁸Ayis ne kiskāyētān meyo kākwi āka ā wēkēmukuk pēche nēyowik, ne wēyasiik ōte: ayis kitta itāyētumēk [āwuko wēya] ne wēchākōn, maka kitta totumēk kwiusk numoweya [ne miskān]. ¹⁹Ayis unima ka meywasiik ā ata itāyētuman [kitta totuman], numoweya net itotān; maka unima

ka mayatuk āka ata ā itāyētuman [kitta totuman], āwuko net itotān. ²⁰Maka kēspin net itotān *neya* unima āka ka ata itāyētuman, numoweya ā'sa ākwa *neya* [ka] totuman āwuko, maka unima mūchētēwin ka kikiskakōyan.

²¹Ne miskān maka unima oyussōwāwin *neya* oche ka ata itāyētuman kitta itotuman unima ka meywasik, unima ā isse wēchākōyan muche kākwi. ²²Ayis nē meywāyētumwan Munito ōt ōyussōwāwin pēche net achakōk: ²³maka ne waputān pētōs ōyussōwāwin ne puskāsewinik, ā nanukaske nōtinumomukuk ne mitōnāyēchikune ōyussōwāwin, mēna ā pāsēkōyan kitta owukatikōyan unima muchētewine ōyussōwāwin ne puskāsewinik ka ētukwuk. ²⁴O kitimake ayeseyinew nēya! owāna kā puspitisinit ōta oche ōmā nipōwine mēyow? ²⁵Kitta wē nunaskōmow Munito, wēya oche Jesus Christ ke Tipāyēchikāmenow. Akose maka nēya tipeyowā mitōnāyēchikun oche net oche utōskatumwan Munito ōt ōyussōwāwin; maka wēyas oche muchētewine ōyussōwāwin.

(8) Nummawawach maka ākwa ōtētikwuk pukitussōwatikōwin unike Christ Jesusik [ka ayachik]. ²Ayis ōt ōyussōwāwin una pimatis-

wine Achak Christ Jesusik ne kē puspitisini-kōn muchētewine mēna nipōwine ōyussōwāwinik oche. ³Ayis unima āka ka kē kuskēta-mukuk ōyussōwāwin, ā kē isse nēyumisēmukuk ōma wēyas oche, Munito, ā kē pā issitissowat wēya kāchewak ō Kōsisa, ā nuspitumeyit ōma muchētewine wēyas, mēna muchētewin oche, kē pukitussōwatum muchētewin wēyasik, ⁴unima ka isse kwiusk nutowāyēchikāmukuk ōyussōwāwin kitta kē tipipuyēchikatāk kēyowenak, āka ka pimōtāyuk wēyasik isse maka Achakōk isse. ⁵Ayis unike wēyasik ka isse ayachik mamitōnāyētumwuk wēyasewine kākwia; maka unike Achakōk ka isse ayachik [mami-tōnāyētumwāwuk] ōt ayaneyewa Achakwa. ⁶Ayis ā isse mamitōnāyēchikāmukuk wēyas [āwuko] nipōwin; maka ā isse mamitōnāyētuk Achak [āwuko] pimatisewin mēna pāyutukāyimōwin. ⁷Chikāma unima wēyasewine mitōnāyēchikun [āwuko] pukwasewāwin Munitōk isse: ayis numoweya wē tipāyētakwun ōt ōyussōwāwinik isse Munito; numoweya isupiko kē ispuyew: ākose unike wēyasik ka ayachik numoweya kuskētowuk kitta nuhāyētumehachik Munitōwa. ⁹Maka kēyawow numoweya

wēyasik ket ayanowow maka Achakōk, kēspin [ōte] tapwā ke wēkimikōwow Munito ōt Achakwa; maka kēspin oweyuk numoweya ayōwimāo Christa ōt Achakōyewa numoweya wēchehewāo wēyoweyēk: ¹⁰kēspin maka Christ ke pētiskakōwow, ōma mēyow nipōmukun chikāma muchētewin oche, maka wēya owa Achak pimatisewinewew chikāma kwiuskitatisewin oche. ¹¹Maka kēspin ke wēkimikōwow ōt Achakwa una ka kē wuniskanat Jesusa ōnipewa itta oche ā ayayit, una ka kē wuniskanat Christa ōnipewa itta oche ā ayayit āwuko mēna kā apisisētat ke nipōwe kēyowewowa unihe ōt Achakwa oche ka kikiskakōyāk. ¹²Awuko maka oche, ōchewamimatik, ōmussinuhikāwuk kēyanow, numoweya wēya wēyasik isse, kitta isse pimatiseyuk ka itustāk wēyas; ¹³ayis kēspin isse pimatiseyāko ka itustāk wēyas, piko kitta utte nipeyāk; maka kēspin, Achak oche, niputayāko mēyowe issēchikāwina, ke ka pimatisinowow: ¹⁴ayis tatō ka pimōtuhikōchik ōt Achakōyewa Munitōwa, āwukwunik ōke Munitōwe-kōsisanēwewuk. ¹⁵Ayis numoweya ke kē oche mēyikōwisinowow owukatikōwine achak kētwam kōstachewinik

isse, maka ke kē mēyikōwisinowow tapakōme-
 wāwine achak, itta-ka oche mowemōschikāyuk,
 [ā itwāyuk] Abba, Ōtawemow. ¹⁶Wēya tipe-
 yowā Achak achimōstowāo ket achakōnowa,
 unima ā isse ōtawasimisimikōyuk Munito.
¹⁷Akose kiaspinā owasisuk, [ākwa] aniskā ōti-
 pāyētumōwuk.mēna: isupiko Munito ōt aniskā
 tipāyētumōma, mēna Christ ā wēche aniskā
 tipāyētumōmayuk; kēspin ōte tapwā ke wē-
 che-kukwatukisēmanow, kiche kē isse mēna
 wēche-mumatakōhikōmayuk. ¹⁸Ayis net itu-
 kēchikan unihe unōch mākwach kukwatukise-
 wina āka ā tāpukāyētakwuke [kitta tapiskōtā-
 yētakwuke] ussiche unima kistāyētakōsewin
 ka wē waputeyikoweyuk. ¹⁹Ayis unima ō kus-
 kāyētumōwe usowapewin una ōsēchikun pāhō-
 mukuneyew kitta kiskāyētakōhēchik unike ka
 ōkōsisimikōchik Munitōwa: ²⁰ayis ōsēchikun kē
 issehow kitta tipāyimikōt pikwunita kākwa-
 yew, numoweya wēya ā itāyētuk, maka una
 oche ka kē tipāyimikōhat, ²¹kiche uspāyimō-
 nanewuk una ōsēchikun wēsta tipeyowā kitta
 puspitisinēt nisewunatisēwine owukatikōwinik
 oche, [ākotā] unima apuhōkōwinik isse ō kistā-
 yētakōsewineyēk ōt owasimisa Munito. ²²Ayis

ke kiskāyētānanow missewā unima ka ōsētak
 kākwi ā isse mamowe mumapināmukuk mēna
 mamowe naspich wēsukāyētumomukuk pēyis
 unōch. ²³Mēna numoweya piko [āwuko], ma-
 ka apō kēyanow kāchewak, [ata] ā ayayuk ā
 nēkane-mēnisewit Achak, kāchewak kēstanow
 ke mumapinanow pēche kēyowenak, ā pātayuk
 tapakōmewāwin, kitta [ōte] pimachētanewuk
 kēyowenow. ²⁴Ayis uspāyimōwinik ke kē pi-
 machehikowinanow; maka uspāyimōwin ka
 nōkwuk nummayāo uspāyimōwin; ayis unimā-
 yew ka waputuk oweyuk, tanāke mēna wāche
 uspāyimōtotuk? ²⁵Maka kēspin ket uspāyimō-
 totānanow unima āka ka waputumuk, sēpā-
 yētumōwinik ket usowaputānanow. ²⁶Akose
 inwāche kāyapich Achak nēsōkumowatum ke
 nāsōwatisewinenow; ayis numoweya ke kiskā-
 yētānanow kākwi kā nutōtumayuk ā isse nuhe-
 puyik, maka Achak wēya tipeyowā ayumehās-
 tumakāo kike mumapināwina āka kā kē itwa-
 newuke. ²⁷Maka una ka nunatowe-kiskāyētuk
 mitāa kiskāyētumwāo ō mamitōnāyētumōwin-
 eyew Achakwa, chikāma ā ayumehāstumowa-
 yit ōkunatisewa ka isse nutowāyētuk Munito.
²⁸Maka ke kiskāyētānanow kakeyow kākwia ā

isse mamowe utōskāmukuke kitta oche meyō-
 ayachik unike ka sakehachik Munitōwa, unike
 ka nutōmēchik ka itustāyik ōt ochetow itāvē-
 tumōwinēyew. ²⁹Chikāina unihe ka kē nēka-
 ne kiskāyimat [āwukwunihe] mēna ka kē nē-
 kane kiskinōnumowat [kitta] nuspitumeyit ōt
 issenakōsewineyew ō Kōsisa, kiche isse wēya
 nistumōsanewit ā mēchātō ōchewamētōwēt.
³⁰Maka [unihe] ka kē nēkane kiskinōnumowat,
 āwukwune ōhe mēna ka kē nutōmat; mēna
 [unihe] ka kē nutōmat, āwukwune ōhe mēna
 ka kē kwiuskitukimat; maka [unihe] ka kē
 kwiuskitukimat, āwukwune ōhe mēna ka kē
 kistukimat.

³¹Tanse maka kā itumuk ōhō kākwia? Kis-
 aspinā Munito ā wēchākōyuk, owāna kā kē na-
 nukaskakōyuk? ³²Isupiko una āka ka kē oche
 munachehat wēya tipeyowā ō Kōsisa, maka
 ka kē pukitinat kēyanow oche kakeyow, tanse
 āka kā isse moche mēyikōyuk kakeyow kākwia
 wēya mēna ussiche? ³³Owāna kā misimi-
 mat Munitōwa ō nowusōnakunēyewa? Munito
 ka kwiuskitukimewāt: owāna kā pukitussōwa-
 sewāt? ³⁴Christ ka kē nipit, nowuch ōte, ka
 kē wuniskanēt [mēna], mēna ka ayat ō kiche-

niskeyēk Munitōwa, mēna ka ayumehāstunakōyuk. ³⁵Owāna kā puskātisinikōyuk ō sakehewāwinik oche Christ? nunākachehikōwin chē, apō ayimāyētumōwin, apō kukwatukehikōwin, apō wawanukutāwin, apō mōsāskutāwin, apō sinakunikōman? ³⁶Tapiskōch ka isse itussinuhikatāk, Kēya oche net oche nipuhikowinan kupā kēsik; tapiskōch mayuchikwuk ka wē nipuhēchik ne kē isse itukimikowinan. ³⁷Maka missewā itta ōhō kākwia owusimā [ke mēyikowinanow] ispēch kitta sakōchehewāyuk wēya oche una ka pā sakehikōyuk. ³⁸Ayis ne kāchinahōn unima numoweya apō nipōwin, mēna numoweya pimatisewin, mēna numoweya kiche utōskāyakunuk, mēna numoweya kiche ōkimowuk, ³⁹mēna numoweya kākwia unōch mākwach ka ayake, mēna numoweya kākwia kā ōchēchepuyike, mēna numoweya sokatisewina, mēna numoweya [kākwi] ā ispak, mēna numoweya ā timēk, mēna numoweya pētōs ōsēchikun, kitta oche kuskētane-wun kitta puskātisinikoweyuk ō sakehewāwinik oche Munito, [unima] ka kikiskakōt Christ Jesus ke Tipāyēchikāmenow.

(9) Ne tapwan ka itwāyan Christik, numo-

weya ne keyaskin, net achakō wētumakāwin ā ussiche achimōstakōyan ka Kunatisit Achakōk, ²unima ā isse mistuhe kōsikwāyētuman mēna ā tuke wēsukāyētuman ne tāhik, ³ayis ne kē nutowāyētāti, nēya kāchewak, kitta muchukimikoweyan Christik oche ne chewamuk oche, nēchesanuk, wēyasik isse; ⁴[unike] ka Israelitēwichik, ka ōtayanichik unima tapakōmikōwin, mēna unima kistāyētakōsewin, mēna unihe kiskimewāwina, mēna unima ā mākēk ōyussōwāwin, mēna unima pumēstakāwin, mēna unihe usōtumakōwina; ⁵ka ōtayanichik unihe otawemowa; unike mēna, wēyasik isse, itta ā ochēt Christ, una ka tipāyētuk kakeyow [kāk-wi], Munito, ā sowāyētakōsit kakekā. Amen.

⁶Numoweya atoweya tapiskōch ā kē nōtā-puyeyik Munito ōt itwāwin; ayis numoweya kakeyow Israelitēwewuk unike Israelik ka ochēchik; ⁷mēna numoweya ochetow owasisēwewuk kakeyow Abrahamik ā ochēchik: maka [itwāmukun], Isaacōk ke ka isseyikatumakōwin owasisuk. ⁸Unima ōte, [unike ka] wēyasewine owasisēwichik, nummayāwuk ōke Munito ōt owasimisa; maka unike ka ōtowa-simisi-mikōchik unima usōtumakāwin, āwuk-

wunik itukimowuk tapiskōch nētowikēchikun.
⁹Ayis kē usōtumakāwinewun ōma itwāwin,
 Mēna ēkēke ōma ne ka pā itōtan, ākose Sarah
 kitta ōkōsisew. ¹⁰Numoweya maka [āwuko]
 piko, maka mēna Rebecca ā kē pwawēt pāyuk
 oche, k'otawenow [ōte] Isaac, ¹¹āka chāskwa
 ā kē oche nōkōseyit, apō ā kē oche totumeyit
 meyō apō muche kākwi (ōt ochetow itāyētum-
 ōwin Munito ka isse itustāk nowusōnikāwin
 kiche kē ayēchekapowēmukuneyik, numowe-
 ya wēya utōskāwina oche, maka [piko] una
 oche ka nutōkāmōt), ¹²kē itati Rebecca, Una
 ōstāsimow kitta utōskowāo ōsēmimowa: ¹³ka
 isse itussinuhikatāk, Jacob ka pā sakehuk,
 maka Esau ka pā pukwatuk.

¹⁴Tanse maka kā itwāyuk? Aka-kwiuskita-
 tisewin chē kikiskak Munito? Akaweya kitta
 wē ēkin. ¹⁵Ayis [ōmisse] itāo Mosesa, Ne ka
 kisāwatotowōw una ka wē kisāwatotowuk, mē-
 na ne ka kitimakinowow una ka wē kitimaki-
 nowuk. ¹⁶Akose maka numoweya una oche
 ka itāyētuk, mēna numoweya una oche ka
 kukwāchiskusewāt, maka wēya oche Munito
 ka kisāwatotakāt. ¹⁷Ayis kiche mussinuhikā-
 win itik Pharaoh, Awuko ōma mwāche ka pā

oche wuniskatan, ākose kitta kē isse nōkōtum-
 ōhitan ne sokatisewin, mēna ākose ne wēyō-
 win kitta kē isse atochikatāk missewā uskēk.
¹⁸Akose maka, kisāwatotowāo unihe ka itāyima-
 mat, mēna muskowehāo unihe ka itāyimat.

¹⁹Omissee maka ke ka wē isin, Tanāke wāche
 kāyapich utamimewāt? ayis owāyewa ka nus-
 kōstumakōt ōt itāyētumōwin? ²⁰Nowuch ōte,
 O ayeseyinew, owāna kēya ka nuskwāwusehut
 Munito? Ka ōsēchikatāyik kākwayew chē kit-
 ta itik una ka kē ōsētāt, Tanāke wāche ōmissee
 isseheyun? ²¹Apō numma chē una ōwaputō-
 niskeyakunēkāo tipāyimāo unihe waputōnisk-
 wa, ākota ā misewāseyit kitta oche ōsētāt pā-
 yuk wēyakun kitta kistāyētakwūneyik, ākose
 kotuk kitta muchāyētakwuneyik? ²²[Tanse]
 maka Munito, kēspin ā itāyētuk kitta nōkōtat
 ō kisewasewin mēna kitta kiskāyētakōtat ō so-
 katisewin, kē sēpāyētum kike mistuhe sēpeyo-
 wāsewin unihe kisewasewine ussewuchikuna
 ka kē itustanewuke nisewunatisewinik isse;
²³mēna kiche kē kiskāyētakōtat ā isse wāyōtu-
 neyik ō kistāyētakōsewin unihe oche kisāwa-
 totakōwine ussewuchikuna ka kē nēkane kwa-
 yachētāt kistāyētakōsewinik isse, ²⁴kēyanow

[ōte], ka kē mēna nutōmikōyuk, numoweya piko Jewuk itta oche, maka ayach-eyinewuk itta oche mēna ? ²⁵Ka isse itwāt unta Hosea, [Ka kē isseyikasōchik] Aka-ka-ōtayeseyinēm-eyan ne ka isseyikatowuk Net ayeseyinēmuk; mēna Aka-ka-sakehēt Ka sakehēt. ²⁶Akose kitta ēkin, ākota itta ka kē itēchik, *Keyawow* numoweya ket ayeseyinēmimitinowow, ākota kā isseyikasōchik Pimatisēwe Munitōwe-kōsis-anuk. ²⁷Maka Esaias tāpwāo Israel oche, Keyam ata Israel ōt owasimisa itusitwawe tapis-kōch yākow kiche kumēk, kā iskōnēchik [piko] kitta pimachehowuk : ²⁸ayis naspiche utte kēsētow unima issēchikāwin, mēna [utte chimasētow kwiuskitisewinik ; chikāma] ā chimasētak issēchikāwin ka Tipāyēchikāt kitta tipipuyētow uskēk. ²⁹Mēna tapiskōch ka kē isse itwāt Esaias kuyatā, Kēspin ka Tipāyēchikāt Sabāōth-āka kē iskōnumakōwukōpunā nētowikēchikun, tapiskōch Sodom ke ka kē isse aya-tanow, mēna apō tapiskōch Gomorrha ke ka kē issenakōhikowētanow.

³⁰Tanse maka kā itwāyuk ? Unima [issa] ayach-eyinewuk, āka ka kē oche pimitisuhukik kwiuskitisewin, ā kē ōtētukik kwiuskitisewin,

win, isupiko kwiuskitisewin tapwātumōwin-
 ik ka ochepuyik. ³¹Maka wēya Israel, ā pimi-
 tisuhuk kwiuskitisewine ōyussōwāwin, nu-
 moweya oche otētum unima ōyussōwāwin.
³²Tanāke? Chikāma numoweya [kē ispuyew]
 ka isse itustāk tapwātumōwin, maka tapiskōch
 itotumōwina oche. Kē pisōskowāwuk unihe
 pisōkāsinōwe ussineya, ³³ka isse itussinuhika-
 tāk, Chēst, Sionik net ahyow pisōkāsinōwine
 ussine mēna nayātowewine kistapisk: ākose
 una ka tapwātowat numoweya kitta nunāpā-
 wisew.

(10) Oochewamimatik, unima ka meywāyē-
 tumomukuk nēya kāchewak ne tā, mēna ka
 isse nutōtāstowuk Munito wēyawow oche, ā-
 wuk'ōma, kiche kē pimachehēchik. ²Ayis net
 achimowuk unima ā isse ayachik muskowāyē-
 tumōwin Munitōk isse, maka numoweya ka
 isse itustāk kiskāyētumōwin. ³Ayis wēyawow,
 āka ā kiskāyētumwachik ō kwiuskitisewine-
 yew Munitōwa, mēna ā nunatowe ayēchēta-
 chik wēyawow kāchewak [ō kwiuskitisewin-
 ewow], numoweya oche tuputāyimōtotumwā-
 wuk ō kwiuskitisewineyew Munitōwa. ⁴Ayis
 Christ kisipinum unima ōyussōwāwin kiche kē

kwiuskitukimimēt kakeyow oweya ka tapwātumeyit.

⁵Ayis Moses mussinuhum unima kwiuskitatisewin öyussōwāwinik ka ocheputyik, Una ayeseyinew ka pā totuk unihe kākwia, ākota unihe kā oche pimatisit. ⁶Unima maka kwiuskitatisewin tapwātumōwinik ka ocheputyik ōmisse itwāmukun: Akaweya itwā ke tāhik, Owāna kiche kēsikōk kā isse ōpiskat? unima ōte, kiche pā oche yasōtuhāt Christa; ⁷apō, Owāna itta āka ka misuskāyak kā isse yasēt? unima ōte, kiche pāsewat Christa ōnipewa itta oche ā ayayit. ⁸Maka tanse ā itwāmukuk? Kisewak ke wēchākōn unima ayumewin, ke tōnik mēna ke tāhik: unima ōte, tapwātumōwine ayumewin, ka wētumak: ⁹unima kēspin ke tōnik oche achimuche Jesus ā isse Tipāyēchikāt, mēna tapwātumune ke tāhik Munito ā kē isse wuniskanat ōnipewa itta oche ā ayayit, ke ka pimachehikowin. ¹⁰Ayis mitāhik ka oche tapwāchikatāk kwiuskitatisewinik isse; ākose mitōnik ka oche wēchikatāk pimachehikōwinik isse. ¹¹Ayis kiche mussinuhikun itwāmukun, Numoweya oweyuk kitta nunāpāwisew ā tapwātowat. ¹²Ayis numoweya

pa-pētōs itāyimowuk Jew mēna Greek; ayis pāyukō ka Tipāyēchikāt ka wāyōtisēstowat kakeyow unihe ka mowimōstakōt. ¹³Ayis tatō oweyuk owāna piko, kā mowimōstumwat ō wēyōwineyew ka Tipāyēchikāyit, kitta pima-chehow. ¹⁴Tanse maka kā kē isse mowimōstowachik unihe āka ka pā oche tapwātowachik? ākose tanse kā kē isse tapwātowachik unihe āka ka pā oche pātukik kitta achimimēt? ākose tanse kā kē isse pātukik kēspin āka oweyuk kukāskimewāche? ¹⁵ākose tanse kā kē isse kukāskimewāchik kēspin āka issitissuhōtwawe? ka isse itussinuhikatāk, Tapwā meywāsineyewa ō sitewowa unike ka meyō atotukik pāyutukāyimōwin, unike ka meyō atotukik ka ineywasike kākwa! ¹⁶Maka numoweya kakeyow kē oche nunahetumwuk meyō achimōwin. Ayis Esaias itwāo, Ka Tipāyēchikāyun, owāna ka kē tapwātuk net achimōwinenan? ¹⁷Akose maka tapwātumōwin [ētukwun] achimōstakōwinik oche, maka unima achimōstakōwin Munito ōt itwāwinik oche. ¹⁸Maka net itwan, Numma wawach chē kē oche pātumwuk? Ahā, chikāma, Misewā uskēk kē pupamepuyeyew ō pātakōsewinewow, mēna ōt itwāwinewow

pēyis iskō ā kisipak itta ā wēkenanewuk uskēk. ¹⁹Maka net itwan, Numoweya chē Israel oche kiskāyētum? Nistum, [ōmisse] itwāo Moses, Ke ka nunatōkōmitinowow ēsuwayukāyimōwinik isse unike oche āka ka ayeseyinēwichik [ka itāyētakōsichik]: ka ayeseyinēwichik āka ka ōnisitotumōwinichik ke ka oche kisewahitinowow. ²⁰Maka Esaias mistuhe sokāyimō, mēna ōmisse itwāo, Ne kē mis-kakwuk unike āka ka kē nunatōnowichik; ne kē utte kiskāyētakōsēstowowuk unike āka ka kē nunatowāyimichik. ²¹Maka wēya Israela ōmisse itāo, Kupā kēsik ne kē sōwiniskāstowowuk ayeseyinewuk ka susēpetukik mēna ka ōtanwātumōwinichik.

(11) Net itwan maka, Kē wāpināo chē Munito ōt ayeseyinēma? Akaweya kitta wē ēkin. Ayis nēsta net Israelitewin, ō nētowikēchikunik oche Abraham, Benjamin ā ōtuskanāseyan. ²Munito numoweya oche wāpināo ōt ayeseyinēma ka kē nēkane kiskāyimat. Numma chē kē kiskāyētānowow tanse ā itwāmukuk kiche mussinuhikun [ā achimēt] Elias, ā isse ayumehāstowat Munitōwa Israela ā misimat? ³Ka Tipāyēchikāyun, kē nipuhāwuk ke kiskewāhi-

kāma, kē kowemōnatêkatumwuk ke machōstā-hikanima; ākose nēya net iskōnikowin ā pāyukōyan, mēna nunatōnumwuk ne pimatisewin.

⁴Maka tanse ā itikōt unima Munitōwe nuskwāwusehewāwin? Ne kē iskōnumasōn tāpukōpwow kiche mitatutōmitunow napāwuk, āka ka kē oche ochēchēkwunupēstowachik Bāala.

⁵Akose isse maka unōch mēna mākwach kē ispuyew [kitta ētachik] ā iskōnēchik ka itustiāk kiche kisāwatotakāwine nowusōnikāwin.

⁶Kēspin maka kiche kisāwatotakāwinik oche, numoweya ā'sa kāyapich itotumōwina oche: ākose isse wēya kiche kisāwatotakāwin numoweya owusimā kiche kisāwatotakāwinewun.

⁷Tanse maka? Unima ka nunatōnuk Israel, āwuko numoweya kē oche kachitinum; maka wēya unima nowusōnikōwin kē kachitinumomukun, ākose unike kotukuk kē kukāpachehowuk, ⁸ka isse itussinuhikatak, Kē mēyikwuk Munitōwa nipowine achakwa, miskēsikwa āka kiche wapichik, mēna mitowukia āka kiche nutōtukik, pēyis unōch ka kēsikak. ⁹David mēna ōmisse itwāo, Keyam ō mēchisōwinatikōwow kitta nukwakunewuneyew, mēna kitta wunehikunewuneyew, mēna kitta pisōkāsino-

winewuneyew, mēna kitta oche tipuhumakō-wisichik : ¹⁰keyam ō skēsikōwowa kitta wune-tipiskayewa āka kiche wapichik, mēna tuke wakepiskwunāhik.

¹¹Net itwan maka, Kē pisōkāsinwuk chē kiche kē pukisikik ? Akaweya kitta wē ēkin : maka ō pukisinōwinewow oche ayach eyinewa [ōtētikōyewa] pimachēhikōwin kitta oche ēsuwayukāyimōhēchik. ¹²Kēspin maka ō pukisinōwinewow [ka oche] wāyōtisēmukuk uskē, mēna ō wunēchikāwinewow [ka oche] wāyōtiseyit ayach eyinewa, wawēs chē ō pēsakōsewinewow ? ¹³Kēyawow maka ka ayumehitukōk, ayach eyinētik, chikāma *neya* ā ōtissitiso-wakunimichik ayach eyinewuk, ne kistāyētān ne pumēstakāwin ; ¹⁴kēspin nantow isse kiche isse ēsuwayukāyimōhukik [tōwa ka] ōwēyaseyan, mēna kiche isse pimachehukik atēt āwukwunik. ¹⁵Ayis kēspin unima ō wāpinikōwinewow [ispuyew] kitta oche ōtotāmichikatāk uskē, wawēs unima kā isse ōtinikōwisichik [kitta ispuyew] pimatisewinik isse nipōwinik oche. ¹⁶Akwa kēspin mēnis kunatun, missewā issa [kumatun] ; mēna kēspin ōchāpik kunatun, wutikwunwa mēna [kumatunwa]. ¹⁷Akwa

kēspin atēt unike wutikwunuk kē natwanowuk, ākose kēya, ā pikwuche pime-atikōweyun, ke kē ukōkatikowin ākota itta ā ayachik, mēna ke wēche-ōtinumōmowuk unima ōchāpik mēna ā isse wēyinwatikōwit pime-atik, ¹⁸ākaweya kukēchimōtotowik unike wutikwunuk; maka kēspin ke kukēchimōn, numoweya kēya ka pimewitayun ōchāpik, maka ōchāpik kēya [ke pimewihikōn]. ¹⁹Maka ke ka wē itwan, Unike wutikwunuk kē natwanowuk nēya kitta kē ukōkatikoweyan. ²⁰Tapwā: āka tapwātumōwin kē oche natwanowuk, ākose kēya tapwātumōwin ket oche nēpowin. Akaweya kis-tāyimō, maka kōstache: ²¹ayis kisaspinā Munito āka ka munachehat unihe eyinutō wutikwuna, [ayakwamise], nantow āka kēsta munachehiske.

²²Chēst maka ō meyōtotakāwin mēna ōt ayimehewāwin Munito: unihe wēya oche ka kē pukisineyit, ayimehewāwin; maka kēya oche, ō meyōtotakāwin Munito, kēspin [ōte] meyōtotakōwinik tusēkāyune, ayis [pētōs isse] kēsta ke ka kēskuhōkowin. ²³Akose wēstawow, kēspin āka ayatwawe āka tapwātumōwinik, kitta ukōkatowuk; ayis Munito kuskētow

kētṡam kitta ukōkatat. ²⁴Ayis kēspin kēya eyinutō pikwuche pime-atikōk ke kē oche munekuhōkowin, mēna, āka ka itustāk ōma isse ayowin, ke kē isse ukōkatikowin ā meyōsisit pime-atikōk, taneyikōk owusimā wēyawow ka ōtayanichik ōma isse ayowin kā isse ukōkatēchik kāchewak ō pime-atikōmewak? ²⁵Ayis numoweya ne nutowāyētān āka kitta kiskāyētumāk ōma ka katak kākwi, ōchewamimatik, āka kiche yipwakayāk tipeyowā ket itāyētumōwinewak, unima āka ā wapēk puke ā ispuyehikōt Israel, iskō kitta ochēchepuyeyik ō tipipuyehewāwinewow ayach-eyinewuk; ²⁶ākose isse kakeyow Israel kitta pimachehow. Ka isse itussinuhikātāk, Sionik kitta pā otōtāo ōpuspitisinewāo; kitta ēkutānum āka-munitoatisewin Jacobik oche. ²⁷Mēna āwuk'ōma ne kiskimewāwin wēyawow oche, ispē kē ōtinumwuke ō muchētewinewowa. ²⁸Ka itustāk meyō achimōwin ōpukwasewāwewuk kēyawow oche; maka ka itustāk nowusōnikāwin, sakehowuk otawemowa oche. ²⁹Ayis numoweya kitta kē usāpuyētowan Munito ō mākewina mēna ō nutōmewāwin. ³⁰Ayis tapiskōch kēyawow pāyukwow āka ā kē oche tapwātowayāk

Munito, maka ākwa ā kē kisāwatotakoweyāk
 ōt āka tapwātumōwinewow oche ; ³¹ākose isse
 wēstawow ākwa numoweya kē pā oche tapwā-
 tumwuk ke kisāwatotakōwinewak wēstawow
 kiche kē kisāwatotâchik. ³²Ayis Munito kē
 mamowe kipuhwāo kakeyow āka tapwātumō-
 winik isse, kiche kē kisāwatotowat kakeyow.
³³O [tapwā issa] timēyew ā isse wāyōtuneyike
 Munito ō yipwakowin mēna ō kiskāyētumōwin!
 tapwā numoweya mōschewak kē tāpe nunatō-
 numwan ōt ōyussōwasewāwina, mēna numo-
 weya mōschewak kē tāpe nisitowāyētumwan
 ōt issēchikāwina. ³⁴Ayis owāna ka kē kiskā-
 yētumwat ō mitōnāyēchikuneyew ka Tipāyē-
 chikāyit, apō owāna ka kē kukāskimat ? ³⁵apō
 owāna nēkan ka kē mēyat [kākwi], ākose kawē
 kitta tipuhumowow ? ³⁶Ayis wēya ochepuye-
 wa, mēna wēya oche, mēna wēya isse kake-
 yow kākvia : kitta wē mēyow āwuko kistā-
 yimikōwin kakekā. Amen.

(12) Ke pukōsāyimitinowow āwuko oche, ō-
 chewamimatik, ō kisāwatotakāwina oche Mu-
 nito, kitta pukitinumāk kēyowewowa [tapis-
 kōch] ā pimatuk pukitinasōwin, ā kunatuk, kā
 kē ōtinuk Munito, [ka itustāk] ke yipwakowe

pumēstakāwinewow. ² Mēna ākaweya wē tapiskōchenakōsēstumōk ōma uskē, maka ke ka wē kwāskinakōhikowinowow ā ōske-mitōnā-yēchikuneyāk, kiche kē kōtāyētumāk kākwi unima ka meywasik mēna kā kē ōtinikatāk mēna ka kēsēchikatāk ōt itāyētumōwin Munito. ³ Ayis ōmisse net itow tatō oweyuk ka ituseyāk, ā isse mēyikoweyan kiche kisāwatotakōwin, āka owusimā kitta ispakāyimisōt ispēch ēyikōk ka itustāk kitta itāyētuk; maka kitta mamitōnāyētuk kitta isse yipwakat, Munito ka isse ma-mēyat kakeyow [oweya] tapwātumōwin. ⁴ Ayis tapiskōch pāyuk mēyowik ka isse aya-yuk mēchāt puskāsewina, ākose unihe puskāsewina āka pāyukwun ā isse utōskāmukuke; ⁵ ākose kēyanow, ā mēchāteyuk, ke pāyukō-mēyowinow Christik, mēna tatō ka ituseyuk ket ōpuskāsewinēstatōnanow. ⁶ A ayayuk maka pa-pētōs mēyikōwina, ka isse mēyikoweyuk kiche kisāwatotakōwin, kēspin kiskewāhikāwin, [mate kiskewāhikātak] ka isse itustāk unima tapwātumōwine ukuhumakōwin; ⁷ apō pumēstakāwin, [mate utōskātak] pumēstakāwinik isse; apō una ka kiskinohumakāt, kiskinohumakāwinik isse; ⁸ apō una ka kukās-

kimewāt, kukāskimewāwinik isse; una ka mamākit, māmāskewinik isse; una ka nēkanēt, akumāyimōwin kike; una ka nōkōtat kisāwatisewin, chēkāyētumōwin kike. ⁹ Akaweya kitta moche sakehōkasōnanewun; ā wēnāyētumāk unima ka mayatuk; ā ayēche-michiminumāk unima ka meywasik: ¹⁰ ōchewamētōwe-sakehewāwinik wēya, kitta kisāwatisēwe-sakehitōyāk: kistāyimewāwinik wēya, tatō oweyuk kitta kukwā nēkanēt ā waputeyat kotuka: ¹¹ akumāyimōwe-muskowāyētumōwinik wēya, āka kitta kitimiskeyāk; ā muskowe-chēkāyētumāk ket achakōwak; ā utōskowayāk ka Tipāyēchikāt. ¹² Uspāyimōwinik wēya, kitta mumatakōseyāk: ayimisewinik wēya, kitta sēpāyētumāk: ā ayumehanewuk, kitta akumāyētakōseyāk: ¹³ ā mat'numakāyāk-ā isse kwētumachik ōkunatisuk; ā pa-pētōkuhayākōk man'tāwuk. ¹⁴ Sowāyimēkōk unike ka kukwatuhehikōyākōk; sowāyēchikāk, mēna ākaweya muchukimewāk. ¹⁵ Wēche-mumatakōsēmēkōk unike ka mumatakōsichik, wēche-matōmēkōk unike ka matōchik. ¹⁶ Tapiskōch isse kistāyimitōk, numoweya wēya kitta māmītōnāyētumāk ispakāyimisōwinik isse, maka kitta

wēchāwayākōk unike ka tuputāyētākōsichik :
 ākaweya yipwakak tipeyowā ket itāyimisō-
 winewak : ¹⁷ākaweya oweyuk koke tipuhumak
 muchayewinik isse ā kē mucho-totakōyāk :
 kwayache ustwasōk ōtastumewinewak kake-
 yow ayeseyinewuk : ¹⁸kēspin kē ispuyike, eyi-
 kōk ā kunowapumikōyāk, pāyutuk wēche-pi-
 matisēmēkōk kakeyow ayeseyinewuk ; ¹⁹num-
 oweya wēya ā kisewasēstumasōyāk, seākehit-
 ukōk, maka towēstumōk kisewasewin ; ayis
 itussinuhikatāo, Kisewasēstumasōwin Nēya
 nōtayānin, *Nēya* ne ka koke tipuhumakan, it-
 wāo ka Tipāyēchikāt. ²⁰Awuko oche, kēspin
 ke nōtiniakun nōtākutāche, usun ; kēspin nō-
 tāapakwāche, minah ; ayis ākose ā itotumun,
 ke ka usustowan ā iskōtāwuke kuskuskusāwa
 ōstikwanik. ²¹Akaweya ke ka wē sakōchehi-
 kōnowow muchayewin, maka sakōchētak mu-
 chayewin meyo kākwi oche.

(13) Keyam tatō achak kitta tuputāyimisōs-
 towāo ōsokatisewa ka ispakāyētākōseyit. Ayis
 numoweya ētow ōkimowewin piko Munitōk ā
 ochēt ; mēna unike ka ētachik itukimikwuk
 Munitōwa. ²Akose maka una ka pusikōstowat
 ōkimowewin pusikōstumwāo ōt itussōwāwine-

yew Munitōwa; ākose unike ka pusikōstakāchik kitta kuskētumasōwuk ōyussōwatikōwin. ³ Ayis unike ka kich'ayewichik numoweya kōstakunēwewuk meyo utōskāwina oche, maka unihe oche ka mayatuke. Ket itāyētān chē maka āka kitta kōstut ōkimowewin? meyo issēchikā issa, ākose ke ka mumēchimik; ⁴ ayis āwukwunihe Munito ō pumēstakuna kēya isse meyo kākwi oche. Kēspin maka muche issēchikāyune, kōstache, numoweya ayis pikwun-ita wēyatun simakunikōman; ayis ōpumēstakunimik Munitōwa kiche tipetotumowat kise-wasewin unihe ka totumeyit muche kākwi. ⁵ Awuko oche itustāo kitta tuputāyimōk, numoweya piko kisewasewin oche, maka mēna achakō-wētumakōwin oche. ⁶ Ayis āwuko ōma mēna ka oche tipuhumakāyāk sōneyow; ayis Munito ō pumēstakuna ōke, tuke ā pumēstukik āwuk'ōma kākwi. ⁷ Tipetotowēkōk kakeyow [ayeseyinewuk] ō mussinuhumakōwinewowa: tipuhumakāwe-sōneyow una tipuhumakāwe-sōneyowa kā mēyētipun; tipuhikāwin una ka tipuhumakōsit; kōstachewin una ka kōstati-kōsit; kistāyimēwāwin una [ka itustāk.] kitta kistāyimēt. ⁸ Akaweya kākwi mussinuhumak

oweyuk, piko kitta sakehitōyāk : ayis una ka sakehat kotuka, [āwukwane] ā kē tipetotuk ōyussōwāwin. ⁹Ayis, Numoweya ke ka pisikwatisin, Numoweya ke ka nipatakan, Numoweya ke ka kimōtin, Numoweya ke ka mucho ukowatumakan; mēna kēspin ā ētukwunōkwā pētōs ōyussōwāwin, [ākota] ōma itwāwinik ka missewā wēchikatāk, ōma ōte, Ke ka sakehow kēche ayeseyinew ka isse sakehisōyun. ¹⁰Sakehewāwin numoweya mucho totowāo wēche ayeseyinewa : āwuko oche sakehewāwin [āwukwane] ā tochikatāk missewā ōyussōwāwin.

¹¹Ooma mēna, ā kiskāyētumuk ā nuhipuyik ākwa, unima assi ā ōchēchipuyik *keyanow* kitta kōskōnikoweyuk nipowinik oche; ayis ākwa ke pimachehikōwinenow nowuch pāsōnakwun ispēch nistum ka tapwātumuk. ¹²Tipiskow kākach kisipipuyew, ākose kēsikow pāswayētakwun; mate maka wāpinutak wunetipiskisewine utōskāwina, mēna pōstiskutak wastāwine nōtinikāwusaki. ¹³Tapiskōch ā kēsikak, mate pimōtātak ā isse meyōnakwuk; numoweya wēya mikōskatisewinik mēna kēskwāpāwinik isse, numoweya wēya pisikwatisewinik mēna wēne-issēchikāwinik isse, numoweya wēya

asitāmitōwinik mēna kukwā-puskeyatōwinik isse. ¹⁴Maka pōstiskak ka Tipāyēchikāt Jesus Christ, mēna ākaweya nēkane itapik wēyase-win oche ā isse mucho ukowatumomukuk.

(14) Akwa una ka nāsōwe ayat tapwātumōwinik kisāwatisēwe ōtinik, numoweya [maka] kiche weyāyētumāk ayimōmewāwina. ²Pāyuk isse tapwātum kitta kē mēchit kakeyow kāk-wia ; maka una ka nāsōwisit mēchew kistika-chikuna. ³Akaweya una ka mēchit kitta upistāyimāo unihe āka ka mēcheyit ; mēna ākaweya una āka ka mēchit kitta ōyussōwatāo unihe ka mēcheyit : ayis kē ōtinikōyewa Munitōwa. ⁴Owāna *keya* ka ōyussōwatimut kotuk [oweyuk] ōt utōskāyakuna ? tipeyowā ōt ōki-mama oche nēpowew owāka pukisin. Mēna kitta nēpowehow ; ayis ka Tipāyēchikāt tāpu-kāyimō kitta nēpowehat. ⁵Pāyuk owusimā nakutowāyētum [pāyuk] kēsikow ispēch [kotuk] kēsikow ; kotuk nakutowāyētum tatō kēsikow [tapiskōch]. Keyam tatō oweyuk mitōne kitta kāchinahō, wēya tipeyowā ō mitō-nāyēchikunik. ⁶Una ka pisiskāyētuk kēsikow, pisiskāyētumowāo ka Tipāyēchikāyit. Mēna una ka mēchit, mēchiso ka Tipāyēchikāyit

isse, ayis nunaskōmāo Munitōwa; mēna una āka ka mēchit, numoweya mēchisō ka Tipāyēchikāyit isse, ākose nunaskōmāo Munitōwa.

⁷ Ayis numoweyuk kēyanow pimatisēstasō, mēna numoweyuk nipōstasō. ⁸ Ayis kēspin

pāmatisewukwā, ke pimatisēstowanow ka Tipāyēchikāt; mēna kēspin nāpewukwā, ke nipōstowanow ka Tipāyēchikāt: āwuko oche kēspin pāmatisewukwā, mēna kēspin nāpewukwā, ka Tipāyēchikāt kōtayanimimikōnow.

⁹ Ayis āwuk'ōma Christ ka kē oche nipit mēna ka kē oche pimatisit [kēt看], kiche kē tipāyimat unihe ka nipeyit mēna ka pimatiseyit. ¹⁰ Maka kēya, tanāke wāche ōyussōwatut

ke chewam? apō mēna tanāke wāche upistāyimut ke chewam? ayis kakeyow kisewak ke ka nēpowehikowinanow ōt ōyussōwāwupewinik Munito. ¹¹ Ayis itussinuhikatāo, *Ney*

ne pimatisin, itwāo ka Tipāyēchikāt, unima ka itutik mēchikwun ne ka nowukēstakōn, mēna ka itutik mitāyune Munito kitta achimisōstak. ¹² Akose maka tatō ōma ka ituseyuk

ke ka achimisōstowanow Munito. ¹³ Akaweya maka owusimā ōyussōwatitōtak; maka ōma nowuch ōyussōwatumāk, [oweyuk] āka kitta

wē pisōsinat apō kitta wē wunehumowat ō chewama. ¹⁴ Ne kiskāyētān, mēna ne kāchenahikowin ka Tipāyēchikāt Jesusik, unīma āka kākwi sākā ā wēnuk; piko una ka itukētuk kākwi kitta wēnuneyik, āwuko una [tapwā] wēnuneyew. ¹⁵ Ayis kēspin mēchewin ka oche ke chewam nayātowe itāyētuk, numoweya ākwa ket isse pimōtan ka itustāk sakehewāwin. Akaweya nisewunache ke mēchewin oche *unihe* Christ ka kē nipōstumowat. ¹⁶ Akaweya maka ke meyō ētewinewow kitta mucho ayimōchikataō; ¹⁷ ayis Munito ōt otānowewin nummayāo mēchisōwin mēna minikwāwin; maka kwiuskitisewin, mēna pāyutukāyimōwin, mēna mumatakōsewin ka Kunatisit Achakōk. ¹⁸ Ayis una ākota ka utōskowat Christa ōtinikōwisew Munitōk isse mēna meyōmikōwisew ayeseyinēk isse.

¹⁹ Awuko oche maka keyam pimitisuhutak *unihe* kākwia pāyutukāyimōwinik isse ka itaputuke, mēna *unihe* kākwia kā oche meyō kiskinohumatōnanewuk. ²⁰ Akaweya mēchewin oche nisewunachētak Munito ōt utōskāwin. Kakeyow kākwia tapwā pākunwa; maka wunētewuneyew una ayeseyinew ka mēchisōt ā

pisōsik [ākose ā totuk]. ²¹ Meywasin āka kitta mēchik wēyas, apō kitta minikwāk sōminapōe, apō [kitta totumēk piko kākwi] itta ke che-wam ka oche pisōsik, apō ka oche nayātowe-itāyētuk, apō ka oche nāsōwisit. ²² Ket ayan chē *keya* tapwātumōwin? keyam ayastumasō ōt astumewinik Munito. Sowāyētakōsew una āka ka pukitussōwatisōt unima ittā ka meyō-tuk. ²³ Maka wēya una ka sakwāyimōt, kēs-pin [sakōch] mēchisōche, pukitussōwatow; chikāma numoweya tapwātumōwinik ochepu-yeyew; tatō kākwi maka āka tapwātumōwinik ā ochepuyik inuchētewun.

(15) Kēyanow maka ka muskowatiseyuk ke ka nuyatumwatanow ō nāsōwatisewinewowa unike āka ka muskowatisichik, mēna āka kitta naheyuwāhisōyuk. ² Keyam tatō oweyuk ka ituseyuk kitta naheyuwāhāo wēche ayeseeyine-wa meyō kākwayik isse kiche isse meyō kis-kinohumakōwiseyit. ³ Ayis Christ mēna numoweya kē oche naheyuwāhisō; maka ka isse itussinuhikatāyik, ō kitōsewāwinewowa unike ka kitōtiskik ne kē ōtētikōn. ⁴ Ayis tatō kāk-wia ka kē mussinuhikatāke kuyatā kē mussi-nuhikatāwa ke kiskinohumakōwinenow oche,

ā sēpehikōyuk mēna ā kakēchehikōyuk kiche mussinuhikāwina kitta kē oche ayayuk uspāyimōwin. ⁵ Akwa Munito ka ōtayanit sēpise-win mēna kakēchehewāwin ke ka wē mēyikōwow tapiskōch kitta mamitōnāyētōyāk, tapis-kōch Christ Jesus; ⁶ pāyukwun ā itāyētumāk, kike pāyuk mitōn, kiche kē kistukimimayāk ō Munitōma mēna ō Taweya ke Tipāyēchikāminow Jesus Christ. ⁷ Awuko oche a-ōtinitōk, tapiskōch wēsta Christ ka kē isse ōtinikōyāk ō kistukimikōwinik isse Munito.

⁸ Ayis net itwan Jesus Christ ā kē ōpumēs-takunewit waskasākwāsōwin oche Munito ō tapwāwin oche, kiche ayēchētak ōt usōtuma-kōwinewowa otawemowuk; ⁹ ākose ayuch-eyinewuk kitta kē kistukimachik Munitōwa ō kisāwatisewineyew oche; tapiskōch ka isse mussinuhikatāk, Awuko ōma kā oche achimītan mākwa ayuch-eyinēnak, mēna kā oche nikumōstuman ke wēyōwin. ¹⁰ Mēna makā ōmisse itwāo, Wēche-mamatakōsēmimēkōk ōt ayeseyinēma, ayuch-eyinētik. ¹¹ Mēna maka, Mumēchimik ka Tipāyēchikā, kakeyow [kēyawow] ayuch-eyinētik, mēna keyam kakēyow ayeseyinewuk soke kitta mumēchimāwuk.

¹² Mēna maka, Esaias ōmisse itwāo, Kitta ō-chāpikōmew Jesse, mēna una ka pusikōt, kitta tipāyimat ayuch eyinewa: āwuko una kā uspāyimōtotakōt ayuch eyinewa. ¹³ Akwa Munito ka ōtayanit uspāyimōwin ke ka wē sakuskinuhikōwow missewā mumatakōsewin oche mēna pāyutukāyimōwin ā tapwātumāk, kiche isse wāyōche-uspāyimōyāk ō sokatisewinik ka Kunatisit Achak.

¹⁴ Ne kāchinahikowin maka, ōchewamimatik, nēya [ōte] tipeyowā, kēyawow oche, unima kēyawow tipeyowā ā isse sakuskināskakōyāk meywatisewin, ā kē sakuskinuhikoweyāk missewā kiskāyētumōwin oche, ā tāpukāyimōyāk mēna kitta ka-kukāskimitōyāk. ¹⁵ Maka ke kē mussinuhumatinowow owusimā ā sokāyimōyan pa-puke, [ōchewamimatik], tapis-kōch ā mā-miskowasōmitukōk, unima kiche kisāwatotakōwin oche ka mēyit Munito, ¹⁶ kiche isse ōpumēstakunimit Christ Jesus ayuch eyinēnak isse, ā pukichikāweyinēweyan ō me-yō achimōwinik Munito, unima pukichikāwin [ā isse pukitinēchik] ayuch eyinewuk kitta kē ōtinikatāk, ka Kunatisit Achak ā kunachētāt. ¹⁷ Awuko maka kā kē oche mumatakōmōyan

Christ Jesusik unihe kākvia oche ka otayanit Munito.

¹⁸ Ayis numoweya ne ka sokāyimōn nantow kitta itwāyan unihe kākvia oche Christ āka nēya oche ka oche totuk, ō nunahetumōwinewak isse ayuch eyinewuk, itwāwin mēna utōskāwin oche, ¹⁹ ā isse sokāpuyike kiskinowachēchikuna mēna mumatowe issēchikāwina, ō sokatisewineyēk Munito ot Achakwa; isupiko, Jerusalemik oche, mēna waska untā Illyricumik isse, ne kē tāpe atotumwan ō meyō achimōwin Christ; ²⁰ ākose maka ne kē kukwā isse wētān meyō achimōwin, itta Christ āka ā kē oche wēyēt, āka kitta kē waskuhikunēkāyan kotuk oweyuk ot ōnaskōchichikunik; ²¹ maka ka isse itussinuhikatāk, Unike āka kākwi ka kē oche wētumāchik wēya oche, kitta waputumwuk; mēna unike āka ka kē oche pātukik kitta nisitotumwuk. ²² Awuko oche mēna mēchātWow ne kē pā otumehikowin ā [ata wē] natitukōk. ²³ Maka ākwa, āka owusimā ā itustāk otā itākā kitta ayayan, mēna kuyas oche naspich ā ukowatuman kitta natitukōk, ²⁴ nantow eyikōk itōtāyane Spāinik; (ayis ne pukōsāyimōn kitta keōkatukōk ispē

sapōtāyane, mēna kēyawow kitta itōtuheyāk
 wayowēs ōtā, kēspin pituma āyewāk kē tāpe-
 yuwāhikōyane ke wēchāwewāwinewow;) ²⁵ma-
 ka ākwa ne [wē] itōtan Jerusalemit, kiche
 ōchēstumowukik ōkunatisuk; ²⁶ayis [unike]
 Macedonia mēna Achaia [ka ayachik] mistuhe
 kē chēkāyētumwuk nantow kitta isse mowu-
 chētumowachik unihe ka kitimakiseyit ōkun-
 atisa Jerusalemit ka ayayit. ²⁷Kē chēkāyē-
 tumwuk tapwā, mēna mussinuhumowāwuk
 āwukwunihe; ayis kiaspin ayuch eyinewuk
 ka pā.wēche ōtinumōmachik achakō ōt ayan-
 eyewa, mussinuhikāwuk ākwa kiche pumēsto-
 wachik wēyasewe kākwia. ²⁸Kē kēsētayane
 maka ōma, mēna kē kiskinowachētumowuk-
 wawe ōma mēnisewewin, ne ka sipwātan ka
 ayayāk itākā Spāinik isse. ²⁹Akose ne kiskā-
 yētān unima ispē natitukwawe ne ka pā itōtan
 ō sowāyēchikāwinik Christ ā isse pēsakwune-
 yik. ³⁰Maka ke pukōsāyimitinowow, ōchewa-
 mimatik, ke Tipāyēchikāminow oche Jesus
 Christ, mēna ō sakehewāwin oche Achak,
 soke kiche mamowe wēcheheyāk ā ayumehās-
 tāt Munitc nēya oche; ³¹kitta kē puspitisini-
 koweyan unike oche āka ka tapwātukik Judæa

ka ayachik ; mēna [ōma] ne punēstakāwin
 ka [ayayan] Jerusalem oche kittā kē meyo
 ōtinukik ōkunatisuk ; ³² kiche kē pā natitukōk
 mumatakōsewinik Munito ōt itāyētumōwin
 oche, mēna kiche kē wēche-aywāpēmitukōk.
³³ Akwa Munito ka ōtayanit pāyutukāyimōwin
 ke ka wē wēchāwikōwow kakeyow. Amen.

(16) Akwa ke meyo-atotumatinowow Phoebe,
 ket owāmanow, ka ōpunēstakunimikōt unima
 mowuchehitōwin Kencrea ka ayayik ; ² kiche
 kē kisāwatisēwe ōtinayāk ka Tipāyēchikāt isse
 ka isse kunowapunikōwisichik ōkunatisuk,
 mēna kiche kē nēsōkumowayāk piko unima
 issēchikāwin kā isse nutowāyētumakōyāk ; ayis
 wēsta kē nanēsōkumowāo mēchāt, nēya mēna
 tipeyowā. ³ Utumiskakōk Prisca mēna Aquila,
 nēche-utōskāyakunuk Christ Jesusik, ⁴ (unike
 nēya ne pimatisewin oche ka kē pukitinukik
 tipeyowā ō kwayowow ; numoweya piko nēya
 ka nunaskōmukik, maka mēna kakeyow ayuch
 eyinēwe mowuchehitōwina,) ⁵ mēna unima
 mowuchehitōwin wēkewāk ka ayayik. Utu-
 miskak Epānetus, ka sakehuk, una ka nēka-
 ne-mēnisewit Asia oche Christik isse. ⁶ Utu-
 miskak Maria, una mistuhe ka kē sēchēt kē-

yawow oche. ⁷ Utumiskakōk Andronicus mēna Junias, ne wakōmakunuk mēna nēche-ōtinikunuk, unike ka meywāyimikōchik issiti-sōwakuna; mēna ka kē ayachik Christik mwuyās nēya. ⁸ Utumiskak Amplias, una ka sakehuk ka Tipāyēchikāt isse. ⁹ Utumiskak Urbānus, kēche-utōskāyakunenow Christik, mēna Stachys, una ka sakehuk. ¹⁰ Utumiskak Apelles, ka meyōmikōwisit Christik. Utumiskakōk unike ka ōtayanimimikōchik Aristobulus. ¹¹ Utumiskak Herodion, ne wakōmakun. Utumiskakōk unike ka ōtayanimimikōchik Narcissusa, ka Tipāyēchikāk ka ayachik. ¹² Utumiskakōk Tryphæna mēna Tryphosa, ka sēche-utōskāchik ka Tipāyēchikāyit isse. Utumiskak Persis, ka sakehēt, una mistuhe ka pā sēche-utōskāt ka Tipāyēchikāyit isse. ¹³ Utumiskak Rufus, ka nowusōnēt ka Tipāyēchikāt isse; mēna wēya ō kaweya mēna nēsta. ¹⁴ Utumiskakōk Asyncritus, Phlegon, Hermēs, Patrobas, Hermas, mēna ōchewamimowuk ka wēche-ayamachik. ¹⁵ Utumiskakōk Philologus, mēna Julia, Nerēus, mēna ōt owāmowa, mēna Olympas, mēna kakeyow ōkunatisuk ka wēche-ayamachik. ¹⁶ Utumiskatōk kunache

ōchātōwinik. Kakeyow ō mowuchehitōwina Christ ket utumiskakōnowow. ¹⁷ Maka ke pukōsāyimitinowow, ōchewamimatik, kitta uswāyimayākōk unike ka ōsētachik puskāwine-tōwina mēna pisōsewina, nuspach ā issēchikā-chik ispēch ka itustāk unima kiskinohumakā-win ka kē isse kiskinohumakoweyāk, ākose tupusehēkōk. ¹⁸ Ayis ākōtōwēkanuk numoweya utōskowāwuk ke Tipāyēchikāminowa Christa, maka tipeyowā wutowow, ākose ā meyōtakwuke itwāwina mēna sōskwache-pē-kiskwāwina oche chēsehumwāwuk ō tāeyewa unihe āka ka uswāyēchikāyit. ¹⁹ Ayis ke nunahetumōwinewow kē ōtētikwuk kakeyow. Awuko oche ne mumatakōsin kēyawow oche; maka ke nutowāyimitinowow kitta yipwakatotumāk unima ka meywasik, maka wēya unima oche ka mayatuk kitta āka kukuyāwiseyāk. ²⁰ Akwa Mūnito ka ōtayanit pāyutukāyīmōwin wēpuch kitta sakwuhwāo Sātana sēpa ke sitewak. Oo kiche kisāwatotakāwin ke Tipāyēchikāminow Jesus Christ ke ka wē wēchākōnowow.

²¹ Timotheus, nēche utōskāyakun, mēna Lucius, mēna Jāson, mēna Sosipater, ne wakō-

makunuk, ket utumiskakōwowuk.

²² Nēya Tertius, ka mussinuhuman ōma mussinuhikun, ket utumiskatinowow ka Tipā-yēchikāt isse. ²³ Gaius, ka pētōkwuhit nēya ussiche missewā mowuchehitōwin, ket utumiskakōwow. Erastus, una ka pumēstuk ōtānow, ket utumiskakōwow, mēna una ōchewamimow Quartus. ²⁴ Oo kiche kisāwatotakāwin ke Tipāyēchikāminow Jesus Christ ke [ka wē] wēchākōnowow kakeyow. Amen.

²⁵ Akwa una ka kuskētāt kitta sokekapowehikōyāk, ka itustāk ne meyō achimōwin mēna ā isse achimēt Jesus Christ, ka isse kiskāyētākōtanewuk unima ka kē katanewuk kākwi, unima ka kē pā kēmōch kunowāyēchikatāk uspin nistum ka uskēwuk, ²⁶ maka unōch ka kē pā nōkōtanewuk, mēna kiskewāhikāwe kiche mussinuhikuna oche, ka itustāyik ōt itussōwāwin una kakekā ka Munitōwit, ā kiskāyētākōtumāchik kakeyow ayuch eyinewuk tapwātumōwine nunahetumōwinik isse—²⁷ Munito wēya piko ka yipwakat, kitta wē ayow kistāyētākōsewin, wēya oche Jesus Christ, kakekā. Amen.
